

Prunella

Zpravodaj
Oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku

Straka modrá (*Cyanopica cyanus*) – exemplář tohoto východoasijského druhu, uniklý ze zajetí, byl pozorován ve Vojtěšicích dne 1. 4. 2002.
(Foto František Nosek)

PRUNELLA

**Zpravodaj
oblastní ornitologické sekce
při Správě Krkonošského národního parku**

XXIX / 2004

**Správa Krkonošského národního parku
Vrchlabí**

Obsah

Pavel Pecina

Současné vypouštění tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) v Krkonoších z pohledu etologa 5
View of the ethologist on the present repatriation of the capercaillie in the Krkonoše Mts.

Jan Grúz

Hnízdění jiříčky obecné (*Delichon urbica*) v Prosečném v letech 1995–2003 14
Breeding of the house martin in the village of Prosečné (NE Bohemia) in 1995–2003

Jan Grúz, Kamil Čihák & Josef Kalenský

Hnízdění čápa bílého (*Ciconia ciconia*) na Trutnovsku v letech 1999–2003 .. 22
Breeding of the white stork in the Trutnov region in 1999–2003

Ladislav Jasso

Vizuální sledování denního tahu ptáků v západních Krkonoších v roce 2003 24
Visual observations of migrating birds in the western Krkonoše Mts. in 2003

Lubor Červa, Jan Rosmus, Jaroslav Jelínek, František Zicha, Luděk Hovorka & Jan Kaiser

Podzimní odchyt ptáků v západních Krkonoších v roce 2003 29
Autumn mist-netting of birds in western Krkonoše in 2003

Jan Grúz

Zimní početnost skorce vodního (*Cinclus cinclus*) a ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) na Labi v podhůří Krkonoš v letech 1965–2004 33
Winter abundance of the dipper and the kingfisher along the Elbe river in the foothill of the Krkonoše Mts. in 1965–2004

Petr Miles

Noční zpěv rehka zahradního (*Phoenicurus phoenicurus*) 37
Night song of the redstart

Ladislav Jasso

Hnízdění rehka domácího (*Phoenicurus ochruros*) ve školní tělocvičně 39
The black restart breeding in a school gymnasium

Ladislav Hlavatý

Neobvyklé volání křepelky polní (*Coturnix coturnix*) 41
Sonderbarer Ruf eines Wachtel

Jiří Flousek & Jan Grúz

Mezinárodní sčítání vodních ptáků v Krkonoších v roce 2003 42
International Waterbird Census in Krkonoše in 2003

Přehled ptáků okroužkovaných v roce 2003 43
Overview of birds ringed in 2003

Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2003 47
Ornithological observations in the Krkonoše Mts. in 2003

Petr Miles

Výskyt skokanů zelených (*Rana esculenta*) v Podkrkonoší 71
Occurrence of the green frog in the foothill of the Krkonoše Mts.

Petr Zmítka

Herpetologická pozorování v oblasti západních Krkonoš
 v letech 1980–2003 72
Herpetological observations in the western Krkonoše Mts. in 1980–2003

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2003 74
Observations of other vertebrates in the Krkonoše Mts. in 2003

Petr Miles

Krotcí ptáci 77

Současné vypouštění tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) v Krkonoších z pohledu etologa

*View of the ethologist on the present repatriation
 of the capercaillie in the Krkonoše Mts.*

Pavel Pecina

Řípská 25, 130 00 Praha 3

Laskavostí kolegů ze Správy KRNAP dostávám už řadu let ročenku Prunella. V roce 2003 v ní vyšla práce kolegyně Ertnerové o výsledcích repatriačních aktivit na obnovu populace tetřevů v Krkonoších, konstatující velmi skličující výsledky vysazování tetřevů v posledních letech (ERTNEROVÁ 2003).

Považuji za nutné reagovat na tento článek upozorněním na určité etologické aspekty, které se s největší pravděpodobností podílejí na negativních výsledcích vysazování. Po pravdě řečeno, velmi bych se divil, kdyby při použité metodice (tedy konkrétně při vypouštění dospělých ptáků z voliérového chovu) byly výsledky úspěšné.

V letech 1990–1998 jsem se v pražské zoo zabýval repatriací koroptví (v rámci programu D.2.8 dílčího úkolu č. 91–27 státního programu péče o životní prostředí ČSFR B 5.3.17 „Teoretické a praktické principy druhové ochrany“ – PECINA 1994, 1998) a prostudoval veškerou dostupnou literaturu ornitologickou, etologickou a mysliveckou. Domnívám se, že se mi podařilo pochopit určité principy a zákonitosti vývoje chování a učení mláďat tohoto druhu, které lze aplikovat na mláďata hrabavých obecně, a uvědomit si, jak důležité (a neopakovatelné) je při repatriačních akcích využít senzitivní periody pro učení a exploraci v prvních měsících života, současně s tréninkem pohybového ústrojí v době, kdy se ještě vyvíjí a roste. Jde zde o celý soubor záležitostí, které se mohou nevhodnou metodikou chovu a nevhodnou dobou vypouštění zdeformovat takovým způsobem, že ptáci potom nejsou schopní v přírodě přežít.

Dovolím si nyní poukázat na nejdůležitější z nich.

(1) Období učení a explorace

Charakteristikou chování mláďat je neofilie – zvědavost, zvědavost, ochota k učení a napodobování. V dospělosti se mění téměř ve svou negaci, kdy živočichové jsou nedůvěřiví, opatrní, konzervativní, učí se jen obtížně a často toho nejsou schopní vůbec. U koroptví začíná senzitivní perioda (tj. časově

determinované období, v němž musí proběhnout určitá fáze vývoje chování organismu) pro učení od opuštění hnízda a probíhá celé juvenilní období růstu a vývoje; nepodařilo se mi přesně zjistit ani vyčíst z literatury, kdy končí, ale pravděpodobně vyhasíná pozvolna. Ubývání explorační zvědavosti začíná po přepečení ptáků do adultního šatu, ale zcela mizí až v zimě. Za přirozeného stavu je těžko odlišit, zda nárůst „dospělejšího“ chování v podletí a na podzim je výsledkem individuálních zkušeností jednotlivých koroptví nebo vzniká napodobením rodičů. Protože ale k němu docházelo opakovaně i u hejnek vypuštěných s kvočnou nebo zcela bez rodičů či pěstounů, není to pravděpodobně závislé na příkladu dospělých ptáků (kvočna přestává být pro hejňko mladých koroptví atraktivní někdy kolem 8. týdne jejich věku). Předpokládám, že koroptve jsou schopné se učit až do zimy, protože v té době se ještě hodně toulají a seznamují se s terénem i se změnami prostředí jako je opad listů, zmrznutí vegetace, sněh a podobně, aniž by je to stresovalo.

Vzorce chování se dotvářejí a specifikují právě v tomto období mládí, senzitivní perioda pro učení a exploraci je časově determinovaná a nelze ji jakkoliv nahradit později. Má-li se pták z chovu naučit žít v určitém prostředí, musí se do něj dostat co nejdříve během této časově determinované a nevratné periody. Čím později je vypuštěn, tím větší je stres, který přitom prožívá, fyziologické poruchy, které tento stres vyvolává, a komplikace, které ho čekají. Dospělé koroptve, které myslivci „předržují“ až do jara v neadekvátním strachu z predáčního tlaku prostředí, hynou nebo jsou uloveny v prvních dnech či týdnech po vypuštění.

Při mých repatriačních pokusech byly koroptve vypouštěny (zpravidla s kvočnou) ve stáří 6-8 týdnů. Brzy se začaly toulat po okolí (ke konci léta v okruhu asi 2 km), naučily se znát důkladně terén (včetně zdrojů potravy, vody a popeliště), seznámily se s predátory (i za cenu ztráty jednoho či dvou nejslabších ptáků z hejňka), mladí kohoutci se střídali v ostraze society atd. Do zimy šli ptáci zkušební, fyzicky zdatní a znalí všech potřebných dovedností, schopní orientace v terénu; přežívali s 30-60 % mortalitou během zimy, což je podobné stavu v intaktních populacích v přírodě. Protože (až na výjimky) zažili intenzivní rodičovskou péči kvočny, většinou úspěšně hnízdili.

Domnívám se, že obdobná situace je u všech kurovitých (určitě např. u bažantů – viz PECHA & VANČURA 1988). Ptáci vypuštění v dospělosti se nedokáží vyrovnat s tolika změnami ve svém životě, vše nové je děs a dostávají se tak do stavu trvalého stresu, který negativně ovlivňuje jak imunitní systém organismu, tak kvalitu a úspěšnost nejrůznějších typů chování (z toho potravní a antipredační mají existenční důležitost). Tento stav jenom akcentuje jejich promeškanou nebo velmi sníženou schopnost adaptovat a učit se.

(2) Potrava a potravní chování

Ve většině chovů jsou ptáci krmeni speciálními granulovanými krmivy, která jsou z veterinárního hlediska optimálně vyvážená, ale v přírodě bohužel nerostou. Pokud divocí kurové z chovů nejsou od mládí zvyklí vyhledávat a přijímat přirozenou potravu (což se opět musí naučit v již zmíněném senzitivním období pro učení a exploraci), nedovedou se, vulgárně řečeno, v přírodě nažrat. U druhů, kde převažuje herbivorie resp. folivorie (jako je právě tetřev), vstupuje do hry nejspíš také zdeformovaná mikroflóra a mikrofauna trávicího traktu, která se při umělé stravě a bez možnosti infestace od dospělých ptáků nemůže řádně vyvinout. (S tím souvisí pravděpodobně i úhyny kuřat tetřevovitých ptáků v chovech okolo desátého dne stáří, způsobené masivním rozvojem *Escherichia coli* nebo jiných běžných bakterií ve střevěch. Rozvoj atypické střevní mikroflóry je podle mého názoru důsledkem absence možnosti rozvoje normální symbiotické mikroflóry při kontaktu s matkou a její stolicí.)

(3) Fyzická zdatnost

Kuřata hrabavých rostou a vyvíjejí se velice rychle (což je obecným pravidlem u mláďat ptáků), ale je nutno si uvědomit, že tento růst a vývoj probíhá za pravidelné pohybové aktivity. Již týdenní kuřata si při běhu pomáhají máváním křídel a čtrnáctidenní přeletují, s matkou urazí během dne často dlouhé trasy, již v raném věku musí vyskákat a vylétnout na hřadoviště. Neustálý trénink v tomto období vede k tomu, že kostra a svalstvo se vyvíjejí a rostou pravidelně a do optimální funkčnosti. Tohle vše chybí ptákům z voliér; ti jsou navíc překrmováni bílkovinnými složkami potravy, takže normální průběh kalcifikace kostry nestačí „dohnat“ její překotný růst, což vede často k deformaci kostry. Nejnápadnější jsou „hřadovací prohlubně“ na hřebeni prsní kosti u ptáků z chovu. Kdo měl někdy možnost srovnávat míru osvalení sterna a jeho funkční tvar například u bažantů z přírody a z chovu, ví dobře, co mám na mysli. (Z podobných příčin dochází v chovu u kuřat ke svěšování / „pronášení“ křídel, protože letky a velká pera vůbec rostou rychle a překotně, zatímco drobné peří po stranách hrudních pernic, do něhož se ruční část křídla vkládá jako do závěsu, se vyvíjí normálně a tudíž zaostává za vývojem letek, které se potom nemají o co opřít a visí vlastní vahou dolů.)

Ptáci z chovů zpravidla nemají optimálně vyvinuté kosti a svaly, jejichž funkceschopnost je tedy nižší. Kromě toho nejsou „vylétaní“, nedovedou si poradit s letem ve větru, neměli možnost nacvičit různé manévrování. To vše

je pro ně osudový hendikep, o to horší, že se již v době ukončeného růstu nedá dodatečně nahradit. Takoví ptáci vypuštění do přírody tak při každodenních aktivitách demonstrují svou nedostatečnost a pokud je pozoruje predátor, který zpravidla vždy dovede velmi přesně odhadnout „ulovitelnost“ potenciální kořisti, je jejich osud zpečetěn. Nedělá přitom nic jiného, než co je jeho úkolem v ekosystému – totiž z populací kořisti odstraňovat méněcenné jedince.

Považuji za nutné se alespoň okrajově zmínit také o vývoji krevního oběhu a s tím související termostability zejména u mladých ptáků. Při mysliveckých experimentech docházelo i ve 12 týdnech stáří k hynutí mladých koroptví podchlazením za deštivého počasí; šlo pochopitelně o ptáky z drůbežářsky pojatých chovů, odchovávaných pod elektrickými zářiči a na omezeném prostoru za nedostatku pohybu. V případě výsadek koroptvíček s kvočnou, která i před vypuštěním žila s kuřaty v adopční přenosné voliérce a pravidelně je nutila k aktivitě svoláváním ke každému mravenci, k takové situaci nikdy nedošlo, přestože byla hejnká s kvočnou vypuštěna v 6.–8., někdy už v 5. týdnu života kuřat. Vlastní či adoptivní matka totiž kuřatům poskytuje teplo jen když to potřebují (a ve stále menší míře jak kuřata rostou) a při svolávání k potravě je stále nutí k pohybu. Mám za to, že tato okolnost je hlavním důvodem dokonalejšího krevního oběhu a tím i větší (a časnější) termostability kuřat hrabavých, vyrůstajících v normálním (nebo uměle vytvořeném) gynopediu. Méně dokonalý a funkční cévní systém u ptáků odchovaných drůbežářskými metodami může být i příčinou jejich zvýšeného prochládnutí a tedy i existenčního ohrožení v deštivém nebo mrazivém počasí.

(4) Antipredační chování

Pro přežití každého jedince živočicha, patřícího k druhům na nižších rovinách potravní pyramidy v ekosystému, je nezbytné, aby znal své predátory a uměl na ně vhodně reagovat. U hrabavých jde většinou o vrozené vzorce chování – např. malá kuřátka vědí, jak reagovat na signály matky pro nebezpečí, v pozdějším věku v hejnkou vždy nejméně jeden pták (nejčastěji samec) zastává funkci hlídače oblohy a okolí, zatímco ostatní se pasou, a slepičí kvočna, i když je zcela bez zkušeností, jedná (zcela instinktivně) velmi účelně a obezřetně. Nicméně se nemohu ubránit dojmu, že zkušený rodič svým příkladem daleko lépe a vhodněji spouští vzorce antipredačního chování, než když je na to mládě zcela samo; s určitými zkušenostmi volí například nejbezpečnější nocoviště, vodí hejnkou kuřata do míst s blízkostí úkrytu a s dobrým rozhledem atd., což nejspíše ovlivní i obdobné chování mláďat. Totéž platí o adoptivních matkách, které navíc mohou být značně úspěšné při aktivní obraně kuřat. Během

sledování výsadek koroptví jsem byl několikrát svědkem zahnání kočky nebo lasice kvočnou, jednou se zakrslá kočinka porvala s kání, která nakonec odlétla a rodina zůstala beze ztrát, a u kolegy Pechy malá millefleurka zabila přesně mířenou ranou zobáku krahujce, který „vázal“ jejího bažantíka. Krahujec či pochop jsou vždy matkou či kvočnou spatřeni dostatečně včas, aby kuřata „ukryla“ do bezpečí. Tyto zkušenosti jsou nesporně velmi dobrým vkladem do života pro vypouštěné jedince. Naopak ptáci odchovaní „drůbežářsky“ se s predací seznamují opožděně, neumějí na ni reagovat a obtížněji (s ohledem na uzavírající se senzitivní periodu pro učení a exploraci) si osvojují antipredační chování.

(5) Schopnost reprodukce a rodičovství

Má se za to, že většina vzorců chování souvisejících s reprodukcí je u ptáků vrozená, ale jejich nasměrování a některé detailní, nicméně velmi důležité prvky v nich jsou důsledkem individuální zkušenosti, tedy učení. Toto učení začíná už od prvních dnů života, je rovněž vázáno na určitou senzitivní periodu a pro svou specifickou má zvláštní název – imprinting (vtištění, i když realitě by více odpovídal gramaticky nedokonavý tvar „vtiskávání“, protože neprobíhá jednorázově, ale v čase) (HESS & PETROVICH 1977). Imprintingem se mladí ptáci (a nejen ptáci) učí i takové věci, jako je umístění hnízda, jeho materiál, rodičovská péče, schéma vlastního druhu a pohlavního partnera, potrava aj. (Při výsadek koroptví s kvočnou se ukázalo, že obavy z vtištění pěstounky jako vzoru druhu pro kuřata byly zbytečné, pokud šlo o více kuřat – zdá se, že zde je schéma objektu vtištění do jisté míry „naprogramováno“, takže vzor sourozenců je upřednostněn a překryje vzor kvočny. Podobně to funguje i u krocanů, bažantů či sokolů stěhovavých, ale například u hus vzniká chybné vtištění daleko snáz.) Kuřata a obecně ptáci odchovaní uměle mohou být ve větší či menší míře etologicky zdeformovaní, což lze v chovu do jisté míry časem napravit, ale pro vypuštění do přírody nejsou příliš vhodní. Obecně lze předpokládat, že ptáci, kteří sami jako mláďata nezažili rodičovskou péči své matky nebo pěstounky (popř. u koroptví obou rodičů), nedokáží ji ani sami poskytnout a jejich reprodukční chování skončí maximálně snesením vajec. Praktické zkušenosti s vysazováním bažantů nebo březňáčků mysliveckými metodami tento předpoklad potvrzují. Je to konec konců podobné, jako v případě lidí vyrůstajících v citově deprivaci rozvrácené rodiny nebo „děčáku“. Tam i onde ovšem mohou existovat výjimky.

Shrnutí negativ

Tetřev hlušec je náročně, složitě chovatelný kur, a proto jeho chov na produkci, pokud je dobře technologicky zvládnut, je pro chovatele značně lukrativní záležitostí. Profesionální, komerčně zaměřeni chovatelé tetřevů pochopitelně mají zájem na nejvyšší produkci za nejnižších nákladů a rizik. Proto například šetří prostorem (k tomu přispívá i okolnost, že velké voliéry umožňují větší razanci při vzletnutí, což v případě extrémně lekavých tetřevů znamená i větší riziko traumat a úhynů nárazem do stropu či stěn), krmí prefabrikovanými krmivými, používají umělý odchov (líhně a odchovny kuřat bez matky nebo pěstounky) a mají zájem na prodeji „hotového produktu“, tedy dospělých ptáků. (Mnozí z nich možná dobře vědí, že takoví tetřevi v přírodě neobstojí, což jim zajišťuje odbyt jejich odchovů znovu a znovu.)

Vypouštěním takovýmito způsobem odchovaných a navíc dospělých ptáků dochází k tomu, že:

- ptáci jsou obtížně schopni nebo vůbec neschopni adaptace na změněné, nesrovnatelně složitější podmínky života,
- neznají přirozenou potravu a nevědí, kde a jak ji vyhledávat,
- nemají pravděpodobně správnou mikroflóru v trávicím traktu v důsledku umělého odchovu a prefabrikované výživy,
- jejich kostra, svalstvo a celkově pohybový aparát neodpovídají očekávané zátěži v přírodě, protože se vyvíjely bez této zátěže,
- nejsou pohybově vytrénovaní („vylétání“), neměli možnost se naučit různým manévřům a dovednostem,
- jsou méně termostabilní a celkově méně odolní, protože nemuseli vyvíjet v juvenilním období větší aktivitu a vyrůstali v prostředí vyhříváném elektrickými kvočnami, což ovlivnilo rozvoj prokrvení orgánů,
- neznají predátory, kteří jsou na ně zaměřeni, a nedovedou na ně reagovat tak, aby jim unikli, ani kolizím s nimi předcházet,
- pokud nakrásně přežijí a překonají všechny tyto hendikepy, je jejich přítomnost v přírodě bezcenná z toho důvodu, že jsou většinou neschopní samostatně odchovat potomstvo.

Doporučení vhodnější metodiky

Domnívám se, že k tomu, aby vysazování tetřeva hlušce v Krkonoších (a obecně jakéhokoli druhu živočicha kamkoliv) bylo úspěšné a smysluplné, je třeba zvolit metodiku, která v maximální míře kopíruje přirozený stav věci. V případě hrabavých (a také tetřeva) musí tato metodika umožňovat následující:

- (1) Vypouštění jedinci se musí dostat do přírodního prostředí v co možno nejranějším věku, dokud se rádi a ochotně učí a přizpůsobují, tedy v období plně otevřené senzitivní periody pro učení a exploraci.
- (2) Musí být také zvyklí na přirozenou potravu nebo musí dostat příležitost k tomu naučit se ji vyhledávat a přijímat (ve výše zmíněném období k tomu dochází i spontánně, metodou „pokusu a omylu“ při hravém exploračním ochutnávání); ptáci by také měli být infikováni (přirozeně či uměle) správnou symbiotickou střevní mikroflórou.
- (3) Vypouštění ptáci musí dostat příležitost k normálnímu vyrovnanému růstu a vývoji za současně probíhající fyzické zátěže, tréninku pohybového aparátu a možnosti navčičovat a zdokonalovat pohybové dovednosti.
- (4) Za nezbytnou také považují příležitost naučit se včas antipredačnímu chování od dospělého vodčického jedince v gynopediu a seznámit se s predátory.
- (5) K tomu, aby výsadek měl smysl, tedy aby inicioval vznik místní populace, musí být vypuštění ptáci schopni samostatně vychovávat potomstvo. To je možné především za předpokladu, že vysazení ptáci sami zažili intenzivní rodičovskou (zde mateřskou) péči.

Uvedeného je možno dosáhnout dvěma způsoby. První je zcela přirozený, tedy vypuštění vodčic tetřeví samice s kuřaty předrženými do věku 4–5 týdnů kvůli termostabilitě. (Podobné pokusy byly dělány i s koroptvými páry na Berounsku na konci 90. let 20. století.) Obávám se ale, že je zde několik závažných nevýhod, které v případě tetřevů výrazně převažují nad výhodami plynoucími z přirozenosti tohoto způsobu. Spolehlivě hnízdící a vodčic tetřeví samice je pro záchranný chov velmi cenná, nehledě na její komerční hodnotu, a zbavit se jí vypuštěním (s nejistým výsledkem) je velký hazard. Dále se nedomnívám, že pták, který za normálních okolností není schopen postarat se ani sám o sebe, by byl najednou schopen zvládnout navíc i péči o mláďata v nebezpečném přírodním prostředí (i když motivace rodičovství nějakým

způsobem stimuluje mnoho skrytých prvků instinktivního chování a dovedností – dokládají to jak zmíněné výsadky celých koroptvích rodin na Berounsku, tak úspěšnost kvočen, staletí domestikovaného druhu kura se všemi negativními dopady domestikace, v případě jejich „divokého“ hnízdění).

Druhým, etologicky méně vhodným, ale přesto k dobrým výsledkům vedoucím způsobem, ověřeným několika sty let myslivecké praxe, je metoda adopce. V případě tetřeva by připadala v úvahu pro roli adoptivních matek lehčí, létavá plemena slepic nebo drobnější krůty (nejlépe divoké), a to zejména starší, zkušení jedinci ze samot u lesa nebo hájoven, kteří znají predátory a „umí se v přírodě chovat“.

Polopřirozenou „adopční“ metodou je též podkládání tetřevích vajec či kuřat tetřevčím slepicím, s velkým rizikem chybného vtištění kuřat a následné bastardizace, a u nás s omezením plynoucím z podobné vzácnosti a ohrožení tetřívka obecného jako tetřeva hlušce.

Metodika adopce byla zpracována a publikována mnohokrát, více nebo méně seriózně, především pro použití odchovu a vypouštění bažantovitých kurů. Vedle využití k účelům myslivosti byla na konci minulého století úspěšně aplikována i v ochranářské praxi, a to k repatriaci bažanta *Catraeus wallichii* v Pákistánu. U tetraonidů z ní plyne ještě určité vyšší procento ohrožení drůbežími infekcemi a parazitózami, vůči nimž jsou jejich kuřata velmi vnímavá a bez adekvátních imunologických reakcí, takže je nutno potenciální adoptivní matky preventivně „přeléčit“ proti všem možným patogenům. V první etapě by muselo být gynopedium umístěno v území relativně bezpečně zajištěném před predátory (mohly by to být třeba upravené, elektrickým ohradníkem a přenosnými plašiči vybavené zimovací obůrky pro vysokou).

Téma metodiky adopce pro repatriaci tetřeva by zabralo prostor několika dalších článků, proto ji nemohu podrobně rozebírat. Považuji ji však za nejpodobnější přirozeným okolností, a proto za nevhodnější způsob pokusu o repatriaci kurovitých ptáků.

Naproti tomu vypouštění nezkušených, fyzicky nevytřénovaných a vzhledem k věku málo adaptabilních a konzervativních ptáků (navíc s velmi problematickou schopností samostatné reprodukce) považují za něco velmi podobného „opuštění zvířete“ ve smyslu příslušného paragrafu zákona o ochraně zvířat proti týrání. Použití nevhodné a předem k neúspěchu odsouzené metodiky repatriace může být také zneužito k odsouzení repatriací zvířat z chovů vůbec a ke zpochybnění významu záchranných chovů, a proto je velmi nebezpečné a kontraproduktivní.

Na závěr zdůrazňuji, že za všech okolností je nutno záchranný chov ohrožených druhů považovat za významnou součást souboru opatření druhové

ochrany. Zpochybňuji zde pouze použitou nevhodnou metodiku, nikoliv samotný princip repatriace nebo posilování populace druhu prostřednictvím odchovaných jedinců. Dospělé tetřevy z chovů je nutno použít pouze k dalšímu chovu a k vypouštění používat jejich potomky, pokud je dokážeme na život v přírodě náležitě připravit.

Poznámka:

V souladu s publikovanými názory ing. V. Samka upřednostňuji při označování podobných aktivit termín „repatriace“, protože je výstižnější. „Reintrodukce“ znamená doslova „opakovanou introdukci“.

Summary

The submitted article briefly describes, as a reaction to the unsuccessful repatriation of the capercaillie in the Krkonoše Mts. (ERTNEROVÁ 2003), general ethological problems that could lead to the failed repatriation attempt. It compares learning and exploration, foraging behaviour, physical capability, antipredation behaviour, reproduction and parent behaviour of birds reared in natural conditions and in captivity. More appropriate methods of the capercaillie repatriation are presented (e. g. adoption).

Literatura

- ERTNEROVÁ J. 2003: Reintrodukce tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) v Krkonoších v letech 2000–2002. *Prunella* 28: 6–15.
- HESS E. H. & PETROVICH S. B. 1977: Imprinting. *Dowden, Hutchinson & Ross, Strandsburg, Pennsylvania*.
- PECINA P. 1994: Metodika repatriace koroptve polní (*Perdix perdix* L.). Úvod – motivace, předpoklady a možnosti. *Bohemia Centralis* 23: 129–145.
- PECINA P. 1998: Návrat koroptví do agrocenóz. *Záchranné programy živočichů v České republice, Nový Jičín*: 102–106.
- PECHA M. & VANČURA V. 1988: Odchov bažantích kuřat adoptivními matkami. *ÚVTIZ, Praha*.

Hnízdění jiríčky obecné (*Delichon urbica*) v Prosečném v letech 1995–2003

Breeding of the house martin in the village of Prosečné (NE Bohemia) in 1995–2003

Jan Grúz

543 73 Prosečné 31

Materiál a metodika

Cílem předložené práce bylo zjistit počet hnízdících párů jiríčky obecné (*Delichon urbica*) na území obce Prosečné. Zajímal jsem se především o hnízdění, která probíhala po příletu ptáků na hnízdiště, tj. o první hnízdění. Sledovat druhé, popřípadě náhradní hnízdění, je již značně složitější, neboť zde může dojít po zničení snůšky, mláďat, případně po spadnutí hnízda (odtržení hnízda od podložky – stěny) k opuštění stanoviště a zahnízdění na jiném místě, nebo si ptáci vystaví nové hnízdo a začnou hnízdit v blízkosti původního. Pokud ptáci nejsou barevně označeni, nelze tak zjistit jejich původ. A při větším počtu sledovaných hnízd jsou odchyty takového množství hnízdících ptáků téměř nereálné, když pomínu neustálé rušení hnízdících párů.

Hnízdění jsem kontroloval v odstupech do 14 dnů a hnízda jsem sledoval na všech budovách v celé obci. Na několika málo místech ptáci do konce června nezahnízdili, ale později lokalitu obsadili. Tato hnízda jsem do počtu hnízdících párů v 1. hnízdění nezapočítal, protože se patrně jednalo o páry, které již vyvedly mladá, nebo kterým se nevydařilo první hnízdění nebo přiletěly z jiné lokality.

Stanoviště (viz souhrnná tab. 1) jsem označil čísly popisnými, nebo u budov, kde toto scházelo, jsem použil číslo parcely podle evidence nemovitostí. Celkem bylo v obci Prosečné (nadmořská výška 360–380 m) pravidelně kontrolováno 25 budov.

S přípravou kontrol jsem začal v roce 1993, kdy jsem si zjišťoval všechna potenciaální místa výskytu, popřípadě jsem zkoušel odchyt a kroužkování starých ptáků. Na několika místech jsem rovněž vyvěsil umělé (pilinobetonové) hnízdní budky, abych mohl označit mláďata v hnízdech. Vlastní záznamy pak byly uskutečněny v letech 1995 až 2003.

Výsledky

V období 9 let (1995–2003) bylo zkontrolováno celkem 940 hnízd – minimálně bylo zjištěno 79, maximálně 139 hnízdících párů v jednom roce,

v průměru 104,4 hnízda ročně (tab. 1). Na celkem 25 jiríčkami využívaných budovách se počet hnízd pohyboval od 1 do 33 kusů – v průměru za celé období 4,2 hnízda na jednu budovu (tab. 1).

Lze konstatovat, že páry jiríček obecných se soustředily především na 3 místech: horní část obce Prosečné kolem budovy č. 70, další kolem č. 43 a třetí kolem č. 145. Osamocené lokality byly ve střední části obce u č. 155, 50 a 45 a v dolní části obce u č. 1 a 120 (orientační umístění hnízd viz obr. 1).

Maximální počty hnízd ve sledovaných letech byly zjištěny na 3 následujících objektech:

(a) č. 145: postupně 13, 9, 16, 24, 18, 19, 32, 33 a 25 – celkem 189 hnízd, průměr 21,0 hn./rok (20,2 %).

(b) č. 31: postupně 9, 19, 12, 13, 17, 12, 12, 32 a 7 – celkem 133 hnízd, průměr 14,8 hn./rok (14,2 %).

(c) č. 43: postupně 12, 21, 8, 3, 12, 12, 11, 8 a 14 – celkem 101 hnízd, průměr 11,2 hn./rok (10,7 %).

Nejméně hnízd bylo nalezeno na těchto stanovištích:

(a) č. 64: 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0 – celkem 1 hnízdo, průměr 0,1 hn./rok (0,1 %).

(b) č. 120: 0, 0, 0, 2, 0, 0, 0, 0, 0 – celkem 2 hnízda, průměr 0,2 hn./rok, (0,2 %).

(c) č. 34: 1, 0, 1, 0, 0, 0, 1, 0 – celkem 3 hnízda, průměr 0,3 hn./rok, (0,3 %).

Největší rozdíl v celkovém počtu hnízdících párů v období 9 let byl zjištěn při srovnání roku 1995 (79 hnízdících párů) a 2002 (139 hnízdících párů) – plných 60 párů (vzrůst o 75,9 % ve srovnání s rokem 1995). Průměr na jedno stanoviště byl 3,2 hnízdících párů v roce 1995 a již 5,6 páru v roce 2002.

Během víceletého sledování populace jiríčky obecné v Prosečném jsem v letech 1993–2003 odchytával létající ptáky (175 ex.) a během tohoto období také kroužkoval mláďata v hnízdech (355 ex.) (tab. 2 a 3). Značná část byla z hnízdění v umělých hnízdech.

V hnízdech, ve kterých jsem kroužkoval (při stáří mláďat asi 10 dnů), jsem bez ohledu na hnízdní sezónu zjistil 8x po 1, 18x po 2, 44x po 3, 31x po 4 a 11x po 5 mláďatech (tab. 2). Ani v jednom hnízdě jsem nekroužkoval 6 mláďat v hnízdě. V průměru tedy připadalo celkem 3,17 mláďatek na 1 hnízdo.

V červnu a červenci se vyskytovala hnízda i s 5 mláďaty (9 resp. 2 hnízda), kdežto v srpnu byla zjištěna max. 4 mláďata v hnízdě (v 5 případech) a podstatně se zvýšil počet hnízd s 1 mláďetem (6 případů), se 2 (17 hnízd) a se 3 mláďaty (25 hnízd). Průměrně bylo nalezeno 3,85 mláďatek na 1 hnízdo v první polovině hnízdění a 2,89 ml./hn. ve druhé polovině hnízdění (tab. 2).

Kromě mláďat na hnízdech bylo okroužkováno ještě 175 létajících ptáků: 25 mladých do 1 roku, 73 starších samců a 77 starších samic (tab. 3). Od mláďat v hnízdech a létajících ptáků jsem získal následující zpětná hlášení (vše vlastní kontroly): ještě v roce kroužkování byli chyceni 2 ptáci, v následujícím roce

8 ptáků, po 3 letech 2 ptáci a po 5 letech 1 pták. Cizí kroužkovance jsem nezastihl, ani jsem nezískal hlášení vlastních ptáků z jiných lokalit.

S 129327 F +1y 03.08.1998 Prosečné (50.34 N 15.41 E, čtverec 5460)

V 16.09.1998 Prosečné (stáří: 1 m., 13 d.)

TX 29974 pull. 11.06.2002 Prosečné

V 21.08.2002 Prosečné (stáří: 2 m., 10 d.)

S 129300 F +1y 06.08.1998 Prosečné

V 16.06.1999 Prosečné (stáří: 10 m., 10 d.)

S 129324 M +1y 14.07.1998 Prosečné

V 09.06.1999 Prosečné (stáří: 10 m., 26 d.)

S 129310 F +1y 15.06.1998 Prosečné

V 08.06.1999 Prosečné (stáří: 11 m., 23 d.)

S 129301 F +1y 15.06.1998 Prosečné

V 09.06.1999 Prosečné (stáří: 11 m., 24 d.)

T 841033 pull. 01.07.1996 Prosečné

V 13.06. a 04.07.1997 Prosečné (stáří: 1 r., 3 d.)

TX 29934 pull. 11.06.2002 Prosečné

V 27.06.2003 Prosečné (stáří: 1 r., 16 d.)

TX 29995 pull. 07.07.2002 Prosečné

V 31.07.2003 Prosečné (stáří: 1 r., 24 d.)

N 362468 F +1y 04.07.1997 Prosečné

V 03.08.1998 Prosečné (stáří: 1 r., 30 d.)

N 362430 1y 28.08.1995 Prosečné

V 16.09.1998 Prosečné (stáří: 3 r., 19 d.)

S 113099 M +1y 09.06.1999 Prosečné

V 09.08.2002 Prosečné (stáří: 3 r., 2 m.)

S 129313 M +1y 21.06.1998 Prosečné

V 09.06.1999 Prosečné (stáří: 11 m., 19 d.)

V 31.07.2003 Prosečné (stáří: 5 r., 1 m., 10 d.)

Při kontrolách hnízdění jsem se také zajímal o výškové umístění jednotlivých hnízd na budovách (tab. 4). Hnízda byla postavena 2,5–9,0 m vysoko, při průměrné výšce 5,85 m nad zemí (n= 940).

Diskuse

V nejstarších pramenech (HOMEYER 1865, TSCHUSI 1869, FRIDRICH 1909, KNĚŽOUREK 1910 – vše in MILES 1986) se uvádí, že v Krkonoších na chatě Petrovka bylo nalézáno 22–30 hnízd ročně. FLÉGL (1966) napočítal na Hřiběcí

boudě v roce 1966 celkem 73 hnízd, MILES (1986) nalezl v roce 1970 na stejném místě 89 hnízd, v roce 1982 dokonce 113 hnízd. FLOUSEK & GRAMSZ (1999) uvádějí už jen 42 hnízd v roce 1983, 42 hnízd v roce 1984 a 32 hnízd v roce 1985. Při srovnání s hodnotami z dřívější doby tak početnost hnízdních populací na uvedených krkonošských lokalitách v posledních 20–30 letech značně poklesla. Na zkoumané lokalitě v Prosečném je však zatím, s menšími výkyvy, stabilní.

HUDEC (1983) uvádí průměrně 3,81 mláděte na 1 hnízdo (n= 44). BALÁT (1974) na lokalitě v blízkosti Brna uvedl počty vyvedených mládět v první polovině hnízdního období 3,87 (v roce 1971), 3,85 (1972) a 3,71 (1973) ex. na jedno hnízdo. Ve druhé polovině hnízdního období pak 2,92 (1971), 3,00 (1972), 2,73 (1973) mláděte na 1 hnízdo. Za celé zkoumané období uvádí průměrně 3,56 mláděte (n= 169). Výsledky KONDĚLKÝ (1978) od Karviné z let 1971–1975: v první polovině hnízdního období průměrně 3,15 (n= 231); ve druhé polovině hnízdního období 2,45 (n= 73), celkem pak průměrně 2,98 mláděte na 1 hnízdo (n= 304).

Výsledky kroužkování jiříček obecných v oblasti Krkonoš v letech 1911–1996 (GRÚZ 1998) byly následující: RADDA získal 4 zpětná hlášení mládět z obce Horní Branná po 1 roce, HLAVATÝ kroužkoval létajícího mladého ptáka a získal zahraniční hlášení ze Zadaru (Jugoslávie) po 1 měsíci a 21 dnech ze vzdálenosti 761 km. MILES kroužkoval 2 dospělé samce na Hřiběcí boudě a kontroloval je po 1 roce tamtéž. TOUŠKOVÁ kroužkovala 2 létající mláďata také na Hřiběcí boudě a kontrolovala je po roce na stejném místě.

K výškovému umístění hnízd na budovách uvádí HUDEC (1983) u 175 hnízd průměrně 5,6 m nad zemí (rozmezí 2–15 m).

Závěr

V letech 1995–2003 jsem sledoval především 1. hnízdní jiříčky obecné (*Delichon urbica*) v obci Prosečné v podhůří Krkonoš. Celkem jsem zjistil hnízdní v 940 hnízdech na 25 budovách. Počet hnízd kolísal mezi 1–33 kusy na 1 objektu. Jiříčky tvořily větší kolonie na třech místech v obci a jen sporadicky hnízdily na jednotlivých budovách více od sebe vzdálených. Hnízda byla postavena ve výšce 2,5–9,0 m, průměrně 5,85 m nad zemí. Průměrně připadalo 3,17 mláděte na 1 hnízdo (3,85 ml./hn. v první polovině a 2,89 ml./hn. ve druhé polovině hnízdního období). Okroužkováno bylo celkem 530 jiříček, z nichž jsem opakovaně kontroloval 13 ptáků (nejčastěji po jednom roce, nejpozději po 5 letech).

Summary

Breeding of the house martin in the village of Prosečné (360–380 m a. s. l.) was controlled in 1995–2003. Altogether 940 nests on 25 buildings were found

(1–33 nests per a building) with 3.17 nestlings per nest on average (3.85 resp. 2.89 nestl./nest in 1st resp. 2nd half of the breeding season). Nests were situated 5,85 m above the ground on average.

Literatura

- BALÁT F. 1974: Gelegegröße, Höhe der Brutverluste und Bruterfolg bei der Mehlschwalbe, *Delichon urbica*. *Zool. listy* 23: 343–356.
- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš. *Správa KRNAP Vrchlabí*.
- GRŮZ J. 1998: Zpětná hlášení kroužkovaných ptáků v oblasti Krkonoš 1911–1996. *Prunella* 24, Suppl. 1/1998: 1–69.
- HUDEK K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR. Ptáci 3/1. *Academia Praha*.
- KONDĚLKA D. 1978: Die Brutbionomie der Mehlschwalbe (*Delichon urbica*) im Becken von Ostrava. *Folia Zool.* 27: 37–45.
- MILES P. 1986: Die Vögel des Krkonoše Gebirges. *Acta Univ. Carol., Biologica* 1985: 1–101.

Tab. 1. Počet hnízd jiříčky obecné (*Delichon urbica*) na jednotlivých objektech v letech 1995–2003.
Number of nests of the house martin on individual houses in 1995–2003.

č. p. – číslo popisné / house number
hn./rok – prům. počet hnízd v roce na daném objektu / aver. number of nests per year on a given building
hn./obj. – prům. počet hnízd na jednom objektu / aver. number of nests per a building

C. p.	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Celkem	Hn./rok
76	2	2	3	4	4	3	4	4	5	31	3,4
68	0	0	0	0	1	1	1	2	3	8	0,9
70	4	3	4	6	8	11	15	15	17	83	9,2
64	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,1
63	2	6	8	9	6	6	6	5	1	49	5,4
174	2	2	2	1	1	0	0	0	0	8	0,9
62	2	1	3	3	2	0	0	0	0	11	1,2
61	4	4	4	2	2	0	0	0	0	16	1,8
50	3	3	4	3	3	4	3	2	3	28	3,1
155	0	0	0	1	1	1	1	0	0	4	0,4
45	4	4	5	6	6	6	7	12	8	58	6,4
101	0	1	1	0	0	1	1	1	6	6	0,7
43	12	21	8	3	12	12	11	8	14	101	11,2
42	4	5	6	10	7	10	7	6	4	59	6,6
34	1	0	1	0	0	0	0	1	0	3	0,3
146	3	1	1	2	1	1	1	3	4	17	1,9
121	0	0	0	0	0	3	3	2	1	9	1,0
22	2	3	2	2	2	2	3	1	2	19	2,1
124	0	0	0	0	0	1	2	5	5	13	1,4
145	13	9	16	24	18	19	32	33	25	189	21,0
31	9	19	12	13	17	12	12	32	7	133	14,8
30	5	5	4	4	3	2	2	0	0	25	2,8
26	2	2	2	2	1	0	3	2	9	23	2,6
120	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0,2
1	5	5	5	6	5	6	4	5	3	44	4,9
Celkem	79	96	91	103	100	101	119	139	112	940	104,4
Hn./obj.	3,2	3,8	3,6	4,1	4,0	4,0	4,8	5,6	4,5	4,2	

Tab. 2. Počet mlád'at v hnízdech jiříčky obecné (*Delichon urbica*).

Number of nestlings (ca 10 days old) in nests of the house martin.

⁽¹⁾ number of nestlings, ⁽²⁾ 1st resp. 2nd half of the breeding season,⁽³⁾ total number of nests, ⁽⁴⁾ total number of nestlings, ⁽⁵⁾ aver. number of nestlings per nest

Počet ml. v hnízdě ⁽¹⁾	1	2	3	4	5	Celkem hnízd ⁽³⁾	Ml./hn. ⁽⁵⁾
1. polovina hnízdního období: ⁽²⁾							
květen (V.)				2		2	(4,0)
červen (VI.)	2		8	12	9	31	3,84
Celkem hnízd ⁽³⁾	2		8	14	9	33	
Celkem mlád'at ⁽⁴⁾	2		24	56	45	127	3,85
2. polovina hnízdního období: ⁽²⁾							
červenec (VII.)		1	11	12	2	26	3,58
srpen (VIII.)	6	17	25	5		53	2,55
Celkem hnízd ⁽³⁾	6	18	36	17	2	79	
Celkem mlád'at ⁽⁴⁾	6	36	108	68	10	228	2,89
Hnízd celkem ⁽³⁾	8	18	44	31	11	112	
Mlád'at celkem ⁽⁴⁾	8	36	132	124	55	355	3,17

Tab. 3. Počet odchycených létajících jiříček obecných (*Delichon urbica*).

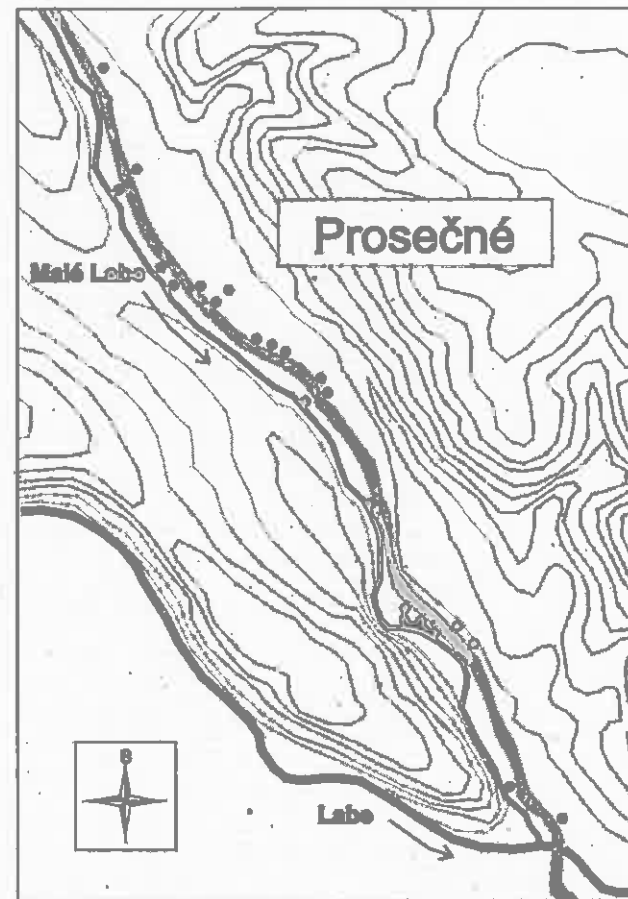
Number of flying house martins ringed in 1993–2003 (rok – year; celkem – total).

Rok	1. rok	M +1 rok	F +1 rok	Celkem
1993	0	4	4	8
1994	0	3	3	6
1995	4	11	13	28
1996	0	5	4	9
1997	4	6	5	15
1998	6	17	19	42
1999	1	10	8	19
2000	0	2	2	4
2001	0	1	3	4
2002	8	8	11	27
2003	2	6	5	13
Celkem	25	73	77	175

Tab. 4. Výška hnízd jiříčky obecné (*Delichon urbica*) nad zemí.

Height of nests of the house martin above the ground.

Výška nad zemí	2,1-3 m	3,1-4 m	4,1-5 m	5,1-6 m	6,1-7 m	7,1-8 m	8,1-9 m
Počet hnízd	2	64	268	286	73	49	198

Obr. 1. Orientační umístění 25 objektů s hnízdy jiříčky obecné (*Delichon urbica*) v obci Prosečné.

Situation of 25 buildings with nests of the house martin in the village of Prosečné.

Hnízdění čápa bílého (*Ciconia ciconia*) na Trutnovsku v letech 1999–2003

Breeding of the white stork in the Trutnov region in 1999–2003

Jan Grúz¹, Kamil Čihák² & Josef Kalenský³

¹ 543 73 Prosečné 31

² Štefánikova 1029, 544 01 Dvůr Králové n. L.

³ 543 41 Lánov 264

Hnízdění čápa bílého (*Ciconia ciconia*) v Podkrkonoší má kratší tradici než v jiných, převážně rybníčních oblastech naší republiky. Přesto první dochovaná zmínka o hnízdě na vysokém komíně továrny v Bernarticích (Královec) je již z roku 1950 (REJMAN 1998). Další hnízda byla založena později, některá zanikla a jiná se objevila teprve v nedávné době.

Dne 10. VII. 2003 jsme provedli kontrolu výskytu čápa bílého na okrese Trutnov. Projeli jsme všechna známá místa, která jsme sami znali nebo o nichž jsme získali zprávy buď od místních občanů nebo z centrální evidence hnízd čápů bílých (REJMAN in litt.). Ve výsledné tabulce uvádíme seznam jednotlivých hnízdišť se základními údaji o roku založení, umístění hnízda a výsledku hnízdění. Celkem bylo zdokumentováno 20 hnízdišť, z nichž některá byla obsazena, jiná opuštěna a další ve stádiu vzniku. Naše údaje se týkají období 1999–2003, tj. navazují na zprávu o hnízdění čápů bílých ve sledované oblasti v letech 1984–1998 (REJMAN 1998).

Summary

Overview of history and breeding success in 20 nests of the white stork in the Trutnov region (NE Bohemia) in 1999–2003 is briefly described.

Literatura

REJMAN B. 1998: Čáp bílý (*Ciconia ciconia*) na Trutnovsku v letech 1984 až 1998. *Prunella* 24: 42–44.

Tab. 1. Hnízdiště a zjištěné výsledky hnízdění čápa bílého (*Ciconia ciconia*) na Trutnovsku v letech 1999–2003.
Locality, position and breeding results in the white stork's nests in the Trutnov region in 1999–2003.

Lokalita (rok založení)	Umístění	1999	2000	2001	2002	2003
Baňovice (1995)	komín	pár čápů	pár čápů	pár čápů	1 čáp	1 čáp
Bílá Poličany (?)	stoup/podložka	???	mlád'ata	pár ?	???	???
Dvůr Králové /ZOO 1 (1985)	komín	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno
Dvůr Králové /ZOO 2 (1991)	strom	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata
Dvůr Králové /ZOO 3 (1996)	strop voliéry	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	1 čáp	neobsazeno
Dvůr Králové /ZOO 4 (1994)	budova	neobsazeno	vejce	1 čáp	neobsazeno	mlád'ata
Dvůr Králové /ZOO 5 (2002)	strom	-	-	-	mlád'ata	pár čápů
Dvůr Králové /město (1995)	komín	mlád'ata	neobsazeno	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata
Hajnice (1994)	komín	pár čápů	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno
Horní Lánov (2002)	komín	-	-	-	pár čápů	neobsazeno
Hostinné (2001)	komín	-	-	mlád'ata	neobsazeno	neobsazeno
Královec (1970?)	komín	mlád'ata	pár čápů	pár čápů	???	mlád'ata
Mladé Buky (2003)	komín	-	-	-	-	pár čápů
Pilníkov (1988)	komín	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno
Prostřední Lánov (1997)	komín	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata
Vlšice (1983)	strom	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	vejce
Vlčkovice (1992)	komín	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	vejce	mlád'ata
Žacléř 1 (1993)	komín	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno
Žacléř 2 (1995)	komín	pár čápů	pár čápů	neobsazeno	neobsazeno	neobsazeno
Žireč (1982)	komín	mlád'ata	mlád'ata	mlád'ata	pár čápů	mlád'ata

Vizuální sledování denního tahu ptáků v západních Krkonoších v roce 2003

Visual observations of migrating birds in the western Krkonoše Mts. in 2003

Ladislav Jasso
Proseč 25, 513 01 Semily

Úvod

V roce 2003 jsem se v době podzimní opět věnoval pozorování tahu ptáků v sedle mezi Tvarožníkem a Sviňskými kameny nad Voseckou boudou v západních Krkonoších. Na rozdíl od předchozích let jsem však část svých pozorování prováděl v Kořenově (800 m n. m.) na rozhraní Krkonoš a Jizerských hor. Důvodem bylo špatné počasí v průběhu měsíce října, kdy pro silný vítr, mlhu a nízké teploty nebylo možné na hřebenech Krkonoš tah ptáků sledovat. Zdá se mi, že za velmi nepříznivých klimatických podmínek část tažných ptáků volí méně nebezpečnou cestu přes Novosvětský průsmyk, Kořenov a potom dále údolím řeky Kamenice a Jizery do vnitrozemí. Přesvědčil jsem se o tom zejména ve dnech 4. a 19. X. 2003, kdy jsem pro nepříznivé počasí musel ukončit sledování tahu ptáků v sedle nad Voseckou boudou a následně pokračoval u kořenovského kostela. Rozdíl v počtu táhnoucích ptáků byl opravdu zřetelný. Kromě těchto dvou míst jsem dne 21. IX. ještě sledoval podzimní migraci na Špindlerovce. Během jedné hodiny po svítání tímto místem protáhlo pouhých 83 ptáků, a proto jsem je do hodnocených výsledků ani nezahrnoval. Rovněž sledování nočního tahu dne 12. IX. 2003 od 20.40 do 24.00 hod. (celkem 60 ptáků) jsem do předkládané práce nezařadil.

Výsledky

V roce 2003 jsem pozoroval podzimní tah ptáků mezi Tvarožníkem a Sviňskými kameny v západních Krkonoších v nadmořské výšce 1300 m po dobu 5 dnů (7. a 23. VIII., 6. IX., 20. IX. a 27. IX.) a v Kořenově na rozhraní Krkonoš a Jizerských hor v nadmořské výšce 800 m po dobu 4 dnů (4. a 5. X., 19. X. a 2. XI.). Celkem jsem za 34 hodin vizuálního sledování zaznamenal 93 760 ptáků v 58 druzích s průměrem 2758 ex. za hodinu. Zcela převládajícím druhem byla opět pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*) s dominancí plných 97 %. Přehled zaznamenaných druhů ptáků přináší tab. 1.

Summary

Autumn bird migration was observed in the western Krkonoše Mts. (NE Bohemia, Czech Republic) in 2003. During 9 days (altogether 34 hours of observation) altogether 93,760 birds in 58 species have been observed, i. e. 2758 ind./hour.

Drozd brávník (*Turdus viscivorus*)

(© George Brown / Velká Británie, s laskavým svolením vydavatele převzato z publikace Hagemeyer & Blair 1997, The EBCC Atlas of European Breeding Birds, Poyser London)

Tab. 1. Přehled táhnoucích ptáků pozorovaných na lokalitě Vosecká bouda a Kořenov na podzim roku 2003.

Results of visual census of birds migrating in the western part of the Krkonoše Mts. in autumn 2003.

celkem – celkový počet pozorovaných ptáků / total number of birds observed

d – dominance v % / dominance in %

počet ex./hod. – average number of birds per hour

Druh / Datum (počet hodin. sčítání)	7.VIII. 23.VIII. 6.IX. (4) (5) (6)	20.IX. 27.IX. (4) (6)	4.X. (3)	5.X. 19.X. 2.XI. (2) (3) (1)	Celkem (34)	d
<i>Phalacrocorax carbo</i>	5		6		6	0,01
<i>Ardea cinerea</i>		2			7	0,01
<i>Circus aeruginosus</i>	2			1	2	0,00
<i>Accipiter gentilis</i>					1	0,00
<i>A. nisus</i>	1	2	3	1 4	11	0,01
<i>Buteo buteo</i>	2		2	2	7	0,01
<i>Falco tinnunculus</i>	1	1	1		4	0,00
<i>F. subbuteo</i>	1	1			2	0,00
<i>Columba palumbus</i>	1	74		91	169	0,18
<i>Streptopelia turtur</i>		2			2	0,00
<i>Caprimulgus europaeus</i>	1				1	0,00
<i>Alauda arvensis</i>			6	4	10	0,01
<i>Lullula arborea</i>			87	7	94	0,10
<i>Hirundo rustica</i>	17	15	3		35	0,04
<i>Delichon urbica</i>		2			2	0,00
<i>Anthus trivialis</i>	3	5 9	2 3		22	0,02
<i>A. pratensis</i>	14	6 28	20 102	1 13 1	185	0,20
<i>Motacilla flava</i>	1	14	11		26	0,03
<i>M. cinerea</i>	2				2	0,00
<i>M. alba</i>	3	17	3 4	5	32	0,03

<i>Prunella modularis</i>		2	3		5	0,01
<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	2			3	0,00
<i>Erethacus rubecula</i>	2	3	1	2	8	0,01
<i>Phoenicurus ochruros</i>	1	11	1	2	16	0,02
<i>P. phoenicurus</i>	1				1	0,00
<i>Saxicola rubetra</i>	1				1	0,00
<i>Turdus torquatus</i>	3	2			6	0,01
<i>T. pilaris</i>	4	69	56	30 75 58	407	0,43
<i>T. iliacus</i>		13	1	15 32	47	0,05
<i>T. philomelos</i>	17		1		32	0,03
<i>T. viscivorus</i>	1	5	62	3 2 1	74	0,08
<i>Sylvia communis</i>	3				3	0,00
<i>S. atricapilla</i>	1				1	0,00
<i>Phylloscopus collybita</i>	11	5 3	7 3	1	30	0,03
<i>P. trochilus</i>	1	2	1		4	0,00
<i>Regulus regulus</i>	5	10	5	1	21	0,02
<i>Parus caeruleus</i>			22 8		30	0,03
<i>P. major</i>			28 44		72	0,08
<i>P. ater</i>	3	4	6	1	17	0,02
<i>P. cristatus</i>			1	2	3	0,00

<i> Garrulus glandarius</i>		1	1	1	1	1	3	0,00
<i> Nucifraga caryocatactes</i>		5		1			7	0,01
<i> Corvus monedula</i>						7	7	0,01
<i> C. frugilegus</i>						30	30	0,03
<i> Sturnus vulgaris</i>		24	20	73		1	287	0,31
<i> Fringilla coelebs</i>	23	3969	22.446	64.083	109	262	890.900	96,95
<i> F. montifringilla</i>			5	16	3	198	315	0,34
<i> Serinus serinus</i>		3	1		10		14	0,01
<i> Carduelis chloris</i>				13	5	3	21	0,02
<i> C. carduelis</i>		14	7	6	24	4	55	0,06
<i> C. spinus</i>	1	50	46	130	5		232	0,25
<i> C. cannabina</i>		2	5	10	8	1	26	0,03
<i> C. flammea</i>		1			10		11	0,01
<i> Loxia curvirostra</i>		61	4				164	0,17
<i> Pyrrhula pyrrhula</i>		2					2	0,00
<i> Cocc. coccythraustes</i>		3	55	172	28	22	280	0,30
<i> Emberiza citrinella</i>						1	1	0,00
<i> E. schoeniclus</i>					4		4	0,00
Celkem	64	91	131	4344	22.879	64.889	275 846 241	93.760
Počet ex./hod.	16	18	22	1086	3813	21.630	137 282 241	2758

Podzimní odchyt ptáků v západních Krkonoších v roce 2003 Autumn mist-netting of birds in western Krkonoše in 2003

Lubor Červa¹, Jan Rosmus², Jaroslav Jelínek³, František Zicha⁴,
Luděk Hovorka⁵ & Jan Kaiser⁶

¹ Za Strahovem 69, 169 00 Praha 6

² Verdunská 9, 160 00 Praha 6

³ 267 17 Mořina 9

⁴ Botů AV ČR, Správa Průhonického parku, 252 43 Průhonice

⁵ Křovice 14, 273 21 Hobšovice

⁶ Polná 14, 252 64 Velké Prácheň

V období podzimního tahu probíhal v západních Krkonoších opět denní a noční odchyt ptáků. Jednalo se již o třetí akci v pořadí (od roku 2001) a probíhala od 9. VIII. do 2. XI. 2003.

Sítě (v souhrnné délce 150 až 220 metrů – dle podmínek) byly instalovány podobně jako v letech 2001 a 2002 v sedle nad Voseckou boudou (1270 m n. m.) v prostoru mezi kameny Tvarožníku (1320 m n. m.) a vrcholem Szrenica (1361 m n. m.).

Jako zdroj světla pro noční odchyty sloužil reflektor o výkonu 2000 W, napájený elektrocentrálou Honda, která byla umístěna v odhlučněném prostoru vojenského radiového vozu Praha V3S. Ten současně sloužil jako základna, útočiště proti nepříznivému počasí a ideální pracovna. Reflektor byl napájen asi 50 m dlouhým kabelem od centrály a byl umístěn na zemi u okraje sítě. Z tohoto hlediska nebylo oproti roku 2002 měněno téměř nic, pouze aktivita na lokalitě byla významně zvýšena – ve srovnání s předcházejícím rokem (26 dní) bylo v roce 2003 na lokalitě sledováno plných 39 dní a nocí.

Výsledky

Přes zvýšený počet dní strávených na lokalitě se celkový počet odchycených a okroužkovaných ptáků snížil na 2203 kusů v 57 druzích. Výrazný úspěch jsme zaznamenali pouze v jednom případě – v noci 31. VIII. 2003, kdy bylo odchyceno celkem 679 ptáků (z toho 481 lejsků černohlavých *Ficedula hypoleuca*).

Porovnáním s lety minulými se jako nejvhodnější období pro odchyt v noci zdá být poslední týden v srpnu a první tři týdny v září. V tomto období je největší pravděpodobnost optimálního počasí – jižní vítr a nízké letící mraky,

kteřé jsou na úrovni sedla. Rovněž druhová skladba je v tomto období zajímavá. Později už převládají červenky obecné (*Erithacus rubecula*). Za zmínku z roku 2003 stojí noční odchyt dvou kusů slavíka tmavého (*Luscinia luscinia*) a dvou kusů lelka lesního (*Caprimulgus europaeus*).

Oproti tomu pro denní odchyt je nejvhodnější druhá polovina září, kdy se přes sedlo přesouvají velká množství pěnkavovitých ptáků. Bohužel v této době je již velmi často zcela nevhodné počasí. Z denních nálezů v loňském roce považujeme za vhodné upozornit na odchyt kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*) dne 16. VIII. 2003 a lindušky rudokrké (*Anthus cervinus*) dne 28. VIII. 2003, dvou sýců rousných (*Aegolius funereus*), 10 kosů horských (*Turdus torquatus*) a 57 křivek obecných (*Loxia curvirostra*).

Summary

In autumn 2003 migrating birds were mist-netted in the western part of the Krkonoše Mts. Altogether 2203 birds in 57 species were caught during 39 days and nights between 9th August and 2nd November.

Tab. 1. Celkový počet odchycených ptáků v letech 2001–2003.

Total number of birds caught during autumn migration in 2001–2003.

denní odchyt – s min. 1 chyceným ptákem v čase od první ranní do poslední noční kontroly / catches during day time (1st column – number of days, 2nd column – number of birds)

noční odchyt – s min. 1 chyceným ptákem v čase od zapnutí reflektoru za úplné tmy až do jeho vypnutí / catches at night (1st column – number of nights, 2nd column – number of birds)

Rok	Denní odchyt		Noční odchyt		Celkem ptáků
	Počet odchytů	Počet ptáků	Počet odchytů	Počet ptáků	
2001	15	2232	12	2560	4792
2002	18	1145	10	1388	2533
2003	28	1262	11	941	2203

Tab. 2. Přehled ptáků odchycených při denních (den) a nočních (noc) odchytech v období od 9. VIII. do 2. XI. 2003.

Total number of birds caught during day time (den) and at night (noc) in autumn 2003.

Druh	Den	Noc	Celkem
Bělořit šedý <i>Oenanthe oenanthe</i>	-	5	5
Bramborníček hnědý <i>Saxicola rubetra</i>	4	19	23
Brhlík lesní <i>Sitta europaea</i>	-	1	1
Budníček lesní <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	3	1	4
Budníček menší <i>P. collybita</i>	138	-	138
Budníček větší <i>P. trochilus</i>	59	86	145
Cvrčilka říční <i>Locustella fluviatilis</i>	-	1	1
Cvrčilka slavíková <i>L. luscinoides</i>	-	1	1
Cvrčilka zelená <i>L. naevia</i>	1	27	28
Čečetka zimní <i>Carduelis flammea</i>	1	-	1
Červenka obecná <i>Erithacus rubecula</i>	91	87	178
Čížek lesní <i>Carduelis spinus</i>	10	-	10
Dlask tlustozobý <i>Coc. coccothraustes</i>	-	1	1
Drozd brávník <i>Turdus viscivorus</i>	1	-	1
Drozd kvičala <i>T. pilaris</i>	23	-	23
Drozd zpěvný <i>T. philomelos</i>	29	-	29
Hýl obecný <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	5	-	5
Konipas luční <i>Motacilla flava</i>	3	1	4
Kos černý <i>Turdus merula</i>	5	-	5
Kos horský <i>T. torquatus</i>	10	-	10
Králíček obecný <i>Regulus regulus</i>	84	16	100
Králíček ohnivý <i>R. ignicapillus</i>	12	1	13
Kulíšek nejmenší <i>Glaucidium passerinum</i>	1	-	1
Křivka obecná <i>Loxia curvirostra</i>	57	-	57
Lejsek černohlavý <i>Ficedula hypoleuca</i>	33	586	619
Lejsek šedý <i>Muscicapa striata</i>	-	5	5
Lelek lesní <i>Caprimulgus europaeus</i>	-	2	2
Linduška lesní <i>Anthus trivialis</i>	1	6	7
Linduška luční <i>A. pratensis</i>	14	-	14
Linduška rudokrká <i>A. cervinus</i>	1	-	1

Druh		Den	Noc	Celkem
Pěnice černošlává	<i>Sylvia atricapilla</i>	41	6	47
Pěnice hnědokřídla	<i>S. communis</i>	3	3	6
Pěnice pokrovní	<i>S. curruca</i>	4	1	5
Pěnice slavíková	<i>S. borin</i>	3	26	29
Pěnkava jikavec	<i>Fringilla montifringilla</i>	12	-	12
Pěnkava obecná	<i>F. coelebs</i>	152	-	152
Pěvuška modrá	<i>Prunella modularis</i>	108	-	108
Rákosník obecný	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	-	3	3
Rákosník proužkovaný	<i>A. schoenobaenus</i>	-	4	4
Rákosník zpěvný	<i>A. palustris</i>	-	1	1
Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	14	-	14
Rehek zahradní	<i>P. phoenicurus</i>	12	43	55
Sedmihlásek hajní	<i>Hippolais icterina</i>	-	1	1
Slavík modráček	<i>Luscinia svecica</i>	1	1	2
Slavík tmavý	<i>L. luscinia</i>	-	2	2
Strnad rákosní	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	-	1
Strnad obecný	<i>E. citrinella</i>	1	-	1
Střízlík obecný	<i>Troglodytes troglodytes</i>	9	1	10
Sýc rousný	<i>Aegolius funereus</i>	1	1	2
Sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	89	-	89
Sýkora lužní	<i>P. montanus</i>	4	-	4
Sýkora modřinka	<i>P. caeruleus</i>	63	-	63
Sýkora parukářka	<i>P. cristatus</i>	10	-	10
Sýkora uhelníček	<i>P. ater</i>	146	1	147
Šoupálek dlouhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	1	-	1
Ťuhák obecný	<i>Lanius collurio</i>	-	1	1
Zvonek zelený	<i>Carduelis chloris</i>	1	-	1
Celkem		1262	941	2203

Zimní početnost skorce vodního (*Cinclus cinclus*) a ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) na Labi v podhůří Krkonoš v letech 1965–2004

Winter abundance of the dipper and the kingfisher along the Elbe river in the foothill of the Krkonoše Mts. in 1965–2004

Jan Grúz

543 73 Prosečné 31

Od roku 1965 jsem v mimořádné době (v rámci Mezinárodního sčítání vodních ptáků) shromažďoval údaje o početnosti skorce vodního (*Cinclus cinclus*) a ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) na Labi, v úseku od železničního a silničního mostu nad Klášterskou Lhotou (381 m n. m.) po soutok s Malým Labem u silničního mostu v Prosečném (360 m n. m.) (GRÚZ 1976, 1977). Kontroly uvedeného úseku byly prováděny od října do března, vždy zhruba uprostřed měsíce. Celkem bylo uskutečněno 156 kontrol.

Charakteristika lokality

Oba břehy sčítaného úseku Labe jsou zarostlé pobřežní vegetací (olše, topoly, javory, vrby, keřový podrost). Levý břeh tvoří převážně stráň s orientací k jihu až jihozápadu, většinou zalesněná, v délce asi 500 m nahrazená skalní stěnou. Pravý břeh přechází v louky a pole, asi třetinu jeho délky zabírá bytová zástavba obce Klášterská Lhota.

Celková délka sčítaného úseku je 3,9 km (při spádu toku 0,54), s průměrným průtokem vody 3,5 m³/s (průměr měření v Klášterské Lhotě za posledních 30 let).

Výsledky

Skorec vodní

Za celé sledované období bylo uskutečněno 155 kontrol a zjištěno celkem 200 skorců vodních, což v průměru činí 1,29 ex. na 1 kontrolu a 0,33 ex. na 1 km toku Labe (podrobněji viz tab. 1). Nejvyšší počet byl zjištěn v říjnu – 1,90 ex./kontrolu a 0,49 ex./km, nejnižší pak v únoru – 0,63 ex./kontrolu a 0,16 ex./km. Maximální počet zjištěných skorců při jedné kontrole dosáhl 8 ex., minimální 1 ex. Ptáci nebyli nezjištěni při 71 kontrolách.

Ledňáček říční

Během sledovaného období bylo provedeno 156 kontrol a zjištěno 34 ledňáčků říčních, což je v průměru 0,22 ex. na 1 kontrolu a 0,06 ex. na 1 km toku Labe (podrobněji viz tab. 1). Nejvyšší počet byl zjištěn v říjnu – 0,39 ex./kontrolu a 0,10 ex./km, nejnižší pak v březnu – 0,11 ex./kontrolu a 0,03 ex./km. Maximální počet zjištěných ledňáčků říčních při jedné kontrole dosáhl 3 ex., minimální 1 ex. Žádný pták nebyl pozorován při 129 kontrolách.

Souhrn

V mimohnízdním období v letech 1965–2004 byla sledována početnost skorce vodního a ledňáčka říčního na úseku Labe u Klášterské Lhoty. Během tohoto období bylo zjištěno celkem 200 skorců vodních (při 155 kontrolách) a 34 ledňáčků říčních (při 156 kontrolách). Průměrně bylo při každé kontrole zjištěno 1,29 ex. skorce vodního (tj. 0,33 ex./km toku) a 0,22 ex. ledňáčka říčního (tj. 0,06 ex./km toku).

Summary

In October to March 1965–2004 numbers of the dipper and the kingfisher were censused along the 3.9 km long part of the Elbe river in the foothill of the Krkonoše Mts. The average abundance reached 0.33 ind. per 1 km of water stream (max. in October, min. in February) in the dipper, and 0.06 ind./km (max. in October, min. in March) in the kingfisher (see Table 1 for details).

Literatura

- Grúz J. 1976: Ledňáček říční a jeho výskyt v Krkonoších a Podkrkonoší. *Prunella 1*: 3–5.
Grúz J. 1977: Výsledky sčítání kachen na Labi. *Prunella 2*: 14–17.

Tab. 1. Početnost skorce vodního (*Cinclus cinclus*) a ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) na sledovaném úseku Labe v zimních obdobích 1965–2004 (v exemplářích).

Abundance of the dipper (1st column) and the kingfisher (2nd column) along the controlled part of the Elbe river in October to March (X – III) of 1965–2004.

kontr.– počet kontrol / *number of controls*

celk.– celkový počet exemplářů / *total number of individuals*

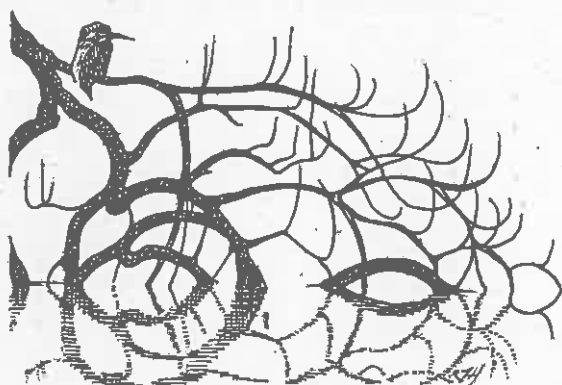
ex./kontr.– prům. počet ex. na 1 kontrolu v daném měsíci / *average number of ind. per control*

ex./km – prům. počet ex. na 1 km toku / *average number of ind. per 1 km of water stream*

prázdná okénka / *empty windows* – nesčítáno / *not censused*

Zima	Skorec vodní						Ledňáček říční						
	X	XI	XII	I	II	III	X	XI	XII	I	II	III	
1965/66	0			2	0	1	0				1	0	0
1966/67	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
1967/68	2	2	1	0	1	2	2	1	0	0	0	0	0
1968/69			0	0	2	1	3		0	0	0	0	0
1969/70		1	1	0	0			0	1	0	0		
1970/71			1	1	0	0		0	0	0			0
1971/72	2						2						
1972/73	0	2	1	1	0		0	0	0	0	0		
1973/74	0	5	0	0	1		2	1	0	0	0	0	1
1974/75	0	0	2	1	0		0	0	1	1	0		
1975/76	4	1	2	0	0		0	0	0	0	0		
1976/77	2	2	2	0	2	0	3	3	0	0	0	0	0
1977/78	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
1978/79	0	2	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	
1979/80	4	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
1980/81	0	0		0	3		0	0		0	1		
1981/82	0	0	2	0	0		0	0	1	0	0		
1982/83	0	0	2	0	0		0	0	0	0	0		
1983/84		0	5		1			1	1		1		
1984/85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1985/86				0	1	0				0	0	0	
1986/87	1	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	0

Zima	Skorec vodní						Ledňáček říční					
	X	XI	XII	I	II	III	X	XI	XII	I	II	III
1987/88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1988/89	3		2	1	0	0	0		0	0	0	0
1989/90	0		0	2	0	2	0		0	0	0	0
1990/91	1	2	3	2	0	2	0	0	0	0	0	0
1991/92	4	1	6	1	1		1	1	0	0	0	
1992/93	4	4	3	6			1	0	0	0		
1993/94	3			4		2	0			0		0
1994/95	3			3			0			0		
1995/96	2			0			1			0		
1996/97	2			1			0			0		
1997/98	3			0			0			0		
1998/99	8			1			0			1		
1999/00	7						0					
2000/01	4			5			0			0		
2001/02												
2002/03				4						0		
2003/04		4		7				1		1		
kontr.	31	24	24	35	24	17	31	24	24	35	24	18
celk.	59	34	36	44	15	12	12	8	4	5	3	2
ex./kontr.	1,90	1,42	1,50	1,26	0,63	0,71	0,39	0,33	0,17	0,14	0,13	0,11
ex./km	0,49	0,36	0,38	0,32	0,16	0,18	0,10	0,09	0,04	0,04	0,03	0,03

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

(© Ren Hathway / Velká Británie, s laskavým svolením vydavatele převzato z publikace Hageмейjer & Blair 1997, The EBCC Atlas of European Breeding Birds. Poyser London)

Noční zpěv rehka zahradního (*Phoenicurus phoenicurus*) Night song of the redstart

Petr Miles

Stálá 724, 543 71 Hostinné

Při mém ozdravném pobytu v Janských Lázních (14. IV.–24. V. 2003) jsem po více nocí slyšel zpěv rehka zahradního (*Phoenicurus phoenicurus*). Větší pozornost jsem mu věnoval dne 18. V., kdy jsem mu naslouchal z otevřeného okna pokoje v budově Lázeňského Dvora, kde jsem byl ubytován. Budova se nachází na okraji lázeňské kolonády prostoupené skupinami stromů, které přecházely v souvislý smíšený les. Tu noc jsem zpěvu dvou rehků naslouchal od 02.30 hod. do 04.15 hod. Jeden samec zpíval nepřetržitě celou tuto dobu, druhý jen občas. Ačkoliv bylo zataženo a drobně přšelo, nebyla v prostoru kolonády zcela tma, neboť tato je po celou noc osvětlována. Přesto však jiní ptáci v uvedenou dobu nezpívali.

Teprve ve 04.15 hod. „zavrzal“ na střeše budovy i samec rehka domácího (*Phoenicurus ochruros*) a téměř současně se rozezpíval i drozd zpěvný (*Turdus philomelos*). Během dalších 5–10 minut, kdy se již začínalo rozednívat, zahlaholil hlasitý zpěv několik drozdů a kosů, kteří zcela přehlušili ostatní zde přítomné ptactvo, s výjimkou několikerého zakukání kukačky. Nevím již tudíž také, zda rehci zahradní zpívali i nadále.

Přes den byl jejich krátký a tišší zpěv slyšet jen zřídka. Na stanovišti však byli přítomni, což jsem prokázal i odchytém dvou jedinců ve dnech 13. V. (samec) a 16. a 19. V. (stejná samice). Samička ještě nehnízдила, neboť neměla vytvořenou hnízdní nažinu a na břišní straně měla dokonce tuk nasvědčující nespoteřované zásobě vytvářené v době migrace.

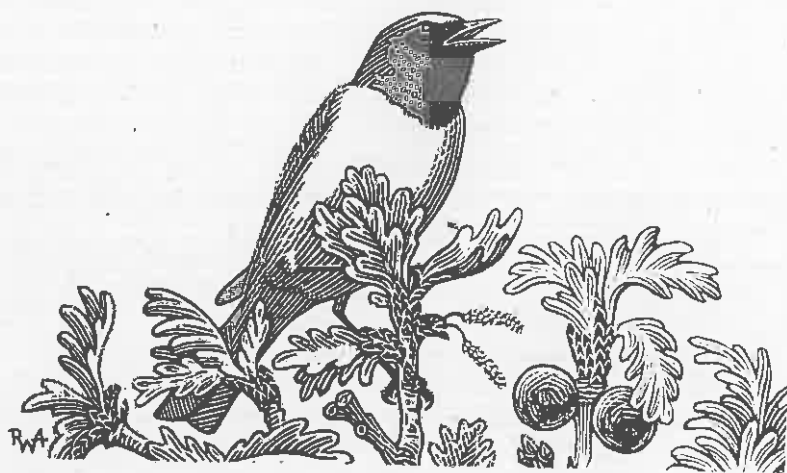
O nočním zpěvu rehků zahradních jsem se nikde nedočel. Tento poměrně méně hojný ptačí druh Krkonoš však tendenci i k noční aktivitě projevuje, neboť při podzimních nočních odchycích ptáků náleží k nejčastějším úlovkům.

Poznámka redakce:

V noci 22. IV. 2000 (03.45–04.00 hod.) bylo zjištěno celkem 6 samců rehka zahradního (*Phoenicurus phoenicurus*), kteří zpívali z vrcholů lamp pouličního osvětlení, lemujícího 1,2 km dlouhý úsek hlavní ulice ve Vrchlabí. (Jiří Flousek)

Summary

The redstarts singing at night were registered: 2 males on 18 May 2003 (02.30–04.15) in Janské Lázně [P. Miles], 6 males on 22 April 2000 (03.45–04.00) in Vrchlabí [J. Flousek].

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

(© Richard Allen / Velká Británie, s laskavým svolením vydavatele převzato z publikace Hagemeyer & Blair 1997, The EBCC Atlas of European Breeding Birds, Poyser London)

Hnízdění rehka domácího (*Phoenicurus ochruros*) ve školní tělocvičně

The black restart breeding in a school gymnasium

Ladislav Jasso

Proseč 25, 513 01 Semily

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) žije téměř v celé Evropě, s výjimkou severních částí kontinentu, v severozápadní Africe a v Asii od Turecka až po Čínu. Je tažný a ze zimovišť ve Středomoří se ptáci na hnízdiště vracejí v polovině března až začátkem dubna. Na podzim odlétají od září až do poloviny listopadu (HUDEC et al. 1983). Zdá se, že v posledních letech se rehci domácí stále častěji i v Podkrkonoší pokoušejí zimovat.

Rehek domácí hnízdí hojně od nížin až po nejvyšší vrcholky Krkonoš v lidských sídlech a méně často ve skalách, kamenných sutích, lomech nebo ve vchodech do štol a jeskyň. V lidských sídlech hnízdí obvykle pod střechem domů, stodol a kůlen, ve výklencích zdí, na trámech, ve vlaštovčích hnízdech, v polobudkách, ale i na jiných, méně obvyklých místech (ŠTASTNÝ 1996). Hnízdění uvnitř budov se považuje za vzácné, i když v některých místech může být poměrně časté (FLOUSEK 1992, TICHÝ 1996).

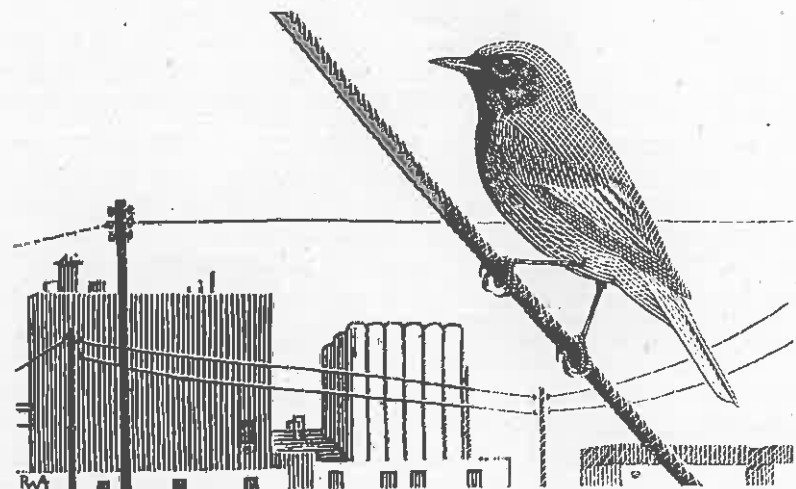
V roce 2003 vyhníždil pár rehků domácích ve školní tělocvičně Základní školy F. L. Riegra v Semilech. Nerušený průběh hnízdění byl umožněn tím, že tělocvična byla v této době mimo provoz z důvodu rekonstrukce a po celou dobu hnízdění (duben až červenec) bylo pootevřené jedno okno, kterým ptáci do budovy zaletovali. Rehci hnízdili v tomto roce dvakrát a obě hnízda byla postavena na železné konstrukci pod střechem ve výšce 7 metrů. Od sebe byla vzdálena asi 10 m a při pohledu odspoda nebyla téměř vidět. Stavební materiál tvořilo výhradně seno o délce 5–10 cm. Ptáci se v době hnízdění chovali tak nenápadně, že jsme si jich povšimli až na konci hnízdního období. Čtyři mláďata vylétla z hnízda 15. VII. a o den později už budovu opustila. Popsaný způsob hnízdění opět svědčí o velké přizpůsobivosti rehků domácích.

Summary

In April – July 2003 the black restart bred twice inside a school building, on an iron construction under a roof of a gymnasium.

Literatura

- FLOUSEK J. 1992: Hnízdní adaptace ptáků v prostoru povrchového dolu. *Sbor. Okr. muzea Most, ř. přír. 11–12/89–90: 71–81.*
- HUDEC K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR. Ptáci 3/1. *Academia, Praha.*
- ŠTASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 1996: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985–1989. *H&H Jinočany.*
- TICHÝ H. 1996: Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*) – synantropní druh. *Ptáci kolem nás 2/1996: 25.*

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

(© Richard Allen / Velká Británie, s laskavým svolením vydavatele převzato z publikace Hagemeyer & Blair 1997, The EBCC Atlas of European Breeding Birds, Poyser London)

Neobvyklé volání křepelky polní (*Coturnix coturnix*)

Sonderbarer Ruf eines Wachtel

Ladislav Hlavatý

Huntířov 3/B, 544 01 Dvůr Králové n. L.

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*), tento náš nejmenší kurovitý pták, byla v polovině minulého století řídkým, někde až neznámým hnízdičem. Od 90. let 20. století však její stavy začaly vzrůstat. Tak je tomu v předhůří Krkonoš i v Krkonoších samých (FLOUSEK & GRAMSZ 1999). V květnu až červenci, ale i v srpnu, je v polích a lukách možné uslyšet někde i více samců najednou. Jejich charakteristické volání je všeobecně známé.

V květnu až červenci 2002 mě zaujalo volání jednoho samce na poli u Kocléřova (kvadrát 5560). Na lánu na jedné straně polní cesty volali 2 samci, na opačné straně 1 samec. Ten volal jinak, než je obvyklé. Jeho volání bylo stále čtyřslabičné „pikpikpikpik“ (bez pomlky mezi jednotlivými slabikami a o stejné síle hlasu). Lokalitu jsem navštěvoval zpravidla brzy ráno, celkem asi 40x, a vždy jsem tohoto samce uslyšel. Během mnohaletých pozorování jsem se s takovým voláním křepelky polní nesešel.

Zusammenfassung

Der Autor beobachtete im Mai–Juli 2002 bei Kocléřov (Bez. Trutnov) ein Wachtelmännchen, das nur viersilbig „pickperwickwick“ rief. Die Lokalität besuchte er vielfach und immerfort hörte den Ruf dieses Männchens.

Literatura

- FLOUSEK J. & GRAMSZ B. 1999: Atlas hnízdního rozšíření ptáků Krkonoš. *Správa KRMAP, Vrchlabí.*

Mezinárodní sčítání vodních ptáků v Krkonoších v roce 2003 International Waterbird Census in Krkonoše in 2003

Jiří Flousek¹ & Jan Grúz²

¹ Správa Krkonošského národního parku, 543 01 Vrchlabí

² 543 73 Prosečné 31

Při mezinárodním sčítání vodních ptáků byly v zimním období 2002/03 v Krkonoších zkontrolovány tři úseky Labe a všechny vrchlabské rybníky.

Labe: Hořejší Vrchlabí (most nad rodinným pivovarem Zeman) až Vrchlabí (most u autobusového nádraží), délka úseku 3,0 km, 18. I. 2003 (sčítatel J. Flousek):

kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) – 84 ex. (45 samců, 39 samic)

hvízdák eurasijský (*Anas penelope*) – 1 ex. (1 samec)

skorec vodní (*Cinclus cinclus*) – 10 ex.

Vrchlabí: všechny rybníky úplně zamrzlé (rybník u letiště, rybník Vejsplachy, dva rybníčky v zámeckém parku), 18. I. 2003 (J. Flousek): bez ptáků

Labe: Klášterská Lhota (železniční most) až Prosečné (soutok s Malým Labem), 3,9 km, 19. I. 2003 (J. Grúz):

kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) – 3 ex. (2 samci, 1 samice)

Labe: Hostinné (most u Technolenu) až Hostinné (Nové Zámky), 6,0 km, 18. I. 2003 (J. Grúz):

kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) – 16 ex.

potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*) – 1 ex. (J. Flousek, 19. I. 2003)

Přehled ptáků okroužkovaných v roce 2003 Overview of birds ringed in 2003

Sestavil: Jiří Flousek (Správa KRNP, 543 11 Vrchlabí)

V roce 2003 bylo v oblasti Krkonoš okroužkováno celkem 4017 ptáků (z toho 519 mláďat na hnízdech, tj. 12,9 %) v 88 druzích. Vysoký počet okroužkovaných ptáků byl, stejně jako v předcházejícím roce, ovlivněn především denním i nočním odchylem migrujících ptáků u Vosecké boudy.

Nejvíce bylo chyceno lejsků černohlavých (673 ex.), následovala červenka obecná (302), králíček obecný (271), pěnice černohlavá (224) a linduška luční (206), mezi nepěvci dominovala poštolka obecná (29 ex.) a chřástal polní (26). Specializace některých kroužkovatelů se projevila v relativně vysokých počtech okroužkovaných chřástalů polních (26: vše J. Fišera), lindušek lučních (206, z toho 191 ex. V. Pavel a B. Chutný) a slavíků modráčků tundrových (61, z nich 59 ex. B. Chutný a V. Pavel).

Na kroužkování se podílelo celkem 16 kroužkovatelů. Nejvíce ptáků bylo okroužkováno během odchytu na Vosecké boudě (Lubor Červa a kol.: 2203 ex.), z krkonošských kroužkovatelů byli již tradičně nejaktivnější Ladislav Hlavatý (685: z toho 120 mláďat) a Jan Grúz (392: 178), Václav Pavel s Bohumírem Chutným okroužkovali mezi 250 ptáky plných 75 % (!) mláďat na hnízdech.

Druh		Pull.	Ostatní	Celkem
Čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	3	0	3
Krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>	0	4	4
Káně lesní	<i>Buteo buteo</i>	1	0	1
Poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus</i>	25	4	29
Tetřev hlušec	<i>Tetrao urogallus</i>	0	20	20
Křepelka polní	<i>Coturnix coturnix</i>	0	3	3
Chřástal polní	<i>Crex crex</i>	0	26	26
Čejka chocholátá	<i>Vanellus vanellus</i>	2	0	2
Vodouš bahenní	<i>Tringa glareola</i>	0	1	1
Pisík obecný	<i>Actitis hypoleucos</i>	0	1	1

Druh		Pull.	Ostatní	Celkem
Kulišek nejmenší	<i>Glaucidium passerinum</i>	0	4	4
Puštík obecný	<i>Strix aluco</i>	4	0	4
Kalous ušatý	<i>Asio otus</i>	0	1	1
Sýc rousný	<i>Aegolius funereus</i>	0	2	2
Lelek lesní	<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	2	2
Rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	6	3	9
Ledňáček říční	<i>Alcedo atthis</i>	0	2	2
Strakapoud velký	<i>Dendrocopos major</i>	0	10	10
Skřivan polní	<i>Alauda arvensis</i>	0	1	1
Vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	0	1	1
Jiříčka obecná	<i>Delichon urbica</i>	70	25	95
Linduška lesní	<i>Anthus trivialis</i>	0	9	9
Linduška luční	<i>Anthus pratensis</i>	159	47	206
Linduška rudokrká	<i>Anthus cervinus</i>	0	1	1
Konipas luční	<i>Motacilla flava</i>	0	4	4
Konipas horský	<i>Motacilla cinerea</i>	9	7	16
Konipas bílý	<i>Motacilla alba</i>	12	1	13
Skorec vodní	<i>Cinclus cinclus</i>	0	12	12
Střízlík obecný	<i>Troglodytes troglodytes</i>	0	15	15
Pěvuška modrá	<i>Prunella modularis</i>	5	142	147
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula</i>	3	299	302
Slavík tmavý	<i>Luscinia luscinia</i>	0	2	2
Slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	0	1	1
Slavík modráček	<i>Luscinia svecica</i>	29	32	61
Rehek domácí	<i>Phoenicurus ochruros</i>	23	30	53
Rehek zahradní	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	0	67	67
Bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	0	23	23
Bělořit šedý	<i>Oenanthe oenanthe</i>	0	5	5

Druh		Pull.	Ostatní	Celkem
Kos černý	<i>Turdus merula</i>	0	12	12
Kos horský	<i>Turdus torquatus</i>	4	10	14
Drozd kvíčala	<i>Turdus pilaris</i>	2	24	26
Drozd zpěvný	<i>Turdus philomelos</i>	0	39	39
Drozd brávník	<i>Turdus viscivorus</i>	0	1	1
Cvrčilka zelená	<i>Locustella naevia</i>	0	31	31
Cvrčilka říční	<i>Locustella fluviatilis</i>	0	3	3
Cvrčilka slavíková	<i>Locustella luscinioides</i>	0	1	1
Rákosník proužkovaný	<i>Ac. schoenobaenus</i>	0	4	4
Rákosník zpěvný	<i>Acrocephalus palustris</i>	0	14	14
Rákosník obecný	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	0	4	4
Sedmhlásek hajní	<i>Hippolais icterina</i>	0	3	3
Pěnice vlašská	<i>Sylvia nisoria</i>	0	2	2
Pěnice pokřovní	<i>Sylvia curruca</i>	0	25	25
Pěnice hnědokřídlá	<i>Sylvia communis</i>	0	62	62
Pěnice slavíková	<i>Sylvia borin</i>	0	56	56
Pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>	4	220	224
Budníček lesní	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	10	15	25
Budníček menší	<i>Phylloscopus collybita</i>	4	187	191
Budníček větší	<i>Phylloscopus trochilus</i>	0	160	160
Králíček obecný	<i>Regulus regulus</i>	0	271	271
Králíček ohnivý	<i>Regulus ignicapillus</i>	0	27	27
Lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	5	12	17
Lejsek černohlavý	<i>Ficedula hypoleuca</i>	35	638	673
Mlynařík dlouhoočasný	<i>Aegithalos caudatus</i>	0	2	2
Sýkora babka	<i>Parus palustris</i>	0	17	17
Sýkora lužní	<i>Parus montanus</i>	0	20	20
Sýkora parukářka	<i>Parus cristatus</i>	0	11	11

Druh		Pull.	Ostatní	Celkem
Sýkora uhelníček	<i>Parus ater</i>	20	165	185
Sýkora modřinka	<i>Parus caeruleus</i>	0	71	71
Sýkora koňadra	<i>Parus major</i>	0	104	104
Brhlík lesní	<i>Sitta europaea</i>	0	7	7
Šoupálek dlouhoprstý	<i>Certhia familiaris</i>	0	9	9
Ťuhák obecný	<i>Lanius collurio</i>	66	42	108
Ťuhák šedý	<i>Lanius excubitor</i>	0	1	1
Sojka obecná	<i>Garrulus glandarius</i>	0	3	3
Vrabc domácí	<i>Passer domesticus</i>	16	5	21
Pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs</i>	0	194	194
Pěnkava jikavec	<i>Fringilla montifringilla</i>	0	15	15
Zvonohlík zadržní	<i>Serinus serinus</i>	0	1	1
Zvonek zelený	<i>Carduelis chloris</i>	0	4	4
Stehlík obecný	<i>Carduelis carduelis</i>	0	19	19
Čížek lesní	<i>Carduelis spinus</i>	0	60	60
Konopka obecná	<i>Carduelis cannabina</i>	2	5	7
Čečetka zimní	<i>Carduelis flammea</i>	0	1	1
Křivka obecná	<i>Loxia curvirostra</i>	0	57	57
Hýl obecný	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	0	27	27
Dlašť tlustozobý	<i>Coc. coccothraustes</i>	0	3	3
Strnad obecný	<i>Emberiza citrinella</i>	0	26	26
Strnad rákosní	<i>Emberiza schoeniclus</i>	0	1	1
Celkem		519	3498	4017

Ornitologická pozorování v oblasti Krkonoš v roce 2003 Ornithological observations in the Krkonoše Mts. in 2003

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; MM – více samců, FF – více samic; ex. – exemplář(e); ad. – adultní, imm. – nedospělý, juv. – juvenilní; S, J, V, Z apod. – světové strany)

Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*)

30. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)

3. a 19. VI. – Dolní Lánov (ryb. Kábrt), 1 pár (J. Grúz)

9. VI. – Staré Buky, 1 pár (M. Mareček)

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)

11. VII. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 juv. ex. (M. Mareček)

4.– 5. IX. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 juv. ex. (V. Cerman)

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*)

1. – Františkov, opakovaný výskyt 2 ex. (J. Josífků)

11. I. – Trutnov (Peklo), 3 ex. (M. Mareček)

II.– III. – Jilemnice, pravidelný výskyt 1–2 ex. (M. Pokorný)

15. III. – Svoboda n. Ú. (ř. Úpa v Dolním Maršově), 1 ex. (Z. Balcar)

15. III. – Prosečné, 1 ex. (J. Grúz)

23. III. – Staré Buky, 8 ex. (M. Mareček)

18. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 3 ad. a 1 juv. ex. (J. Flousek)

23. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 6 ex. (J. Flousek)

8. V. – Prosečné, 2 ex. (J. Grúz)

VII.– XII. – Prosečné, pravidelný výskyt 1–2 ex. (J. Grúz)

5. XI. – ř. Úpa: úsek Trutnov (elektr. Poříčí) až Bohuslavice n. Ú. (píla), 24–26 ex. (M. Diviš)

9. XI. – Trutnov (ryb. Dolce), přelet 31 ex. (V. Cerman)

30. XI. – Horní Sytová (ř. Jizera), 5 ex. (M. Jakoubek)

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

6. II. – Vrchlabí (Vápenický kopec), přelet 1 ex. směrem ke Špindl. Mlýnu (16.25 SEČ) (Z. Kynčl) *Velmi časně (zimní) pozorování, správnost determinace konzultována s pozorovatelem.*

12. III. – Svoboda n. Ú. (Janský p.), 1 ex. (Z. Balcar)

20. III. a 20. VI. – Pilníkov, 1 ex. (M. Mareček)

22. III. – Štěpanice, 1 ex. (M. Pokorný)

24. III. – Čistá u Horek, 1 ex. (M. Jakoubek)

24. III. – Jilemnice (Hrabačov), přelet 1 ex. (M. Jakoubek, J. Fišera)
 IV.– VII. – Svoboda n. Ú., opakované přelety vždy směrem na Hertvíkovice (Z. Balcar)
 3. IV. – Dolní Dvůr (Rudolfovo), 1 ex. (J. Rousek)
 6. IV. – Rudník (Janovice, rybníček u LS), 1 ex. (J. Rousek)
 13. IV. – Vrchlabí (Strážná Hůra), přelet 1 ex. směrem k ch. Ferra (J. Flousek)
 17. IV. – Horní Štěpanice (Zákoutí), 3 kroužící ex. (M. Jakoubek)
 18. IV. – Rudník (Janovice, rybníček u LS), 1 ex. (J. Vaněk, J. Harčarik)
 19. IV. – Horní Štěpanice (hrad), přelet 1 ex. směrem k Z (J. Flousek)
 21. IV. – Vrchlabí (údolí Vápenického p.), přelet 1 ex. směrem k H. Lánovu (J. Flousek)
 21. IV. – Trutnov (Mrtvé jezero), 1 ex. (M. Mareček)
 26. IV. – Prostřední Lánov, přelet 1 ex. směrem ke Kovársku (J. Flousek)
 26. IV. – Vrchlabí (Podhůří), přelet 1 ex. směrem ke Kunčicím (P. Flousek)
 28. IV. – hnízdo Roprachtice: prázdné (M. Jakoubek)
 V.– VII. – hnízdo Horní Štěpanice (Zákoutí): 1. V. – 1 vejce mimo hnízdní kotlinku, 7. VI. – F sedící na hnízdě, 1. VII. – 2 ml. a F stojící na hnízdě, 15. VII. – na hnízdě 2 ml. a 1 vejce (vše M. Jakoubek)
 8. a 25. V. – Vrchlabí (údolí Vápenického p.), 1 kroužící ex. (J. Flousek)
 10. V. – Dolní Dvůr (Luisino údolí), 1 ex. (R. Stárková)
 27. V. – Jilemnice, 1 ex. (M. Pokorný)
 VI.– VII. – hnízdo Víchová n. Jiz. (Vartiště), nově nalezené na buku 15 m vysoko: 12. VI. – F sedící na hnízdě, 24. VI. – 1 čerstvě vylíhlé mládě a F stojící na hnízdě, 15. VII. – na hnízdě 1 mládě a zbytky 2 vajec (vše M. Jakoubek)
 21. VI. – Volanov, 1 ex. (M. Mareček)
 21. VI. – Albeřický vrch, přelet 1 ex. směrem k V do Polska (P. Pelz)
 VII. – Čistá (kemp), opakovaný výskyt 1–3 ex. (A. Grundmann, J. Hřebačka)
 11. VII. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 ex. (M. Mareček)
 19. VII. a 16. VIII. – Mladé Buky, 1 ex. (M. Mareček)
 20. VII. – Jestřabí v Krk., 3 ex. (M. Pokorný)
 25. VII. a 1. VIII. – Vrchlabí (letiště), 1 kroužící ex. (J. Šimurda)
 29. VII. – Rýchory, 2 kroužící ex. (V. Beran)
 7. VIII. – Velká Úpa (Pěnkavčí vrch), přelet 3 ex. (M. Jakoubek)
 9. VIII. – Jilemnice (Hrabačov), 3 ex. na louce (L. Khol)
 11. VIII. – Jizerský důl (Klokotilý p.), 1 kroužící ex. (J. Flousek)
 9. IX. – Víchová n. Jiz., 1 kroužící ex. (M. Jakoubek)
 19. IX. – Víchovská Lhota, 1 ex. (M. Jakoubek)

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

30. III. – Dolní Sejfy (Antonínovo údolí), 2 ex. (A. Grundmann)
 20. IV. – Vlčice, 4 ex. (M. Mareček)
 22. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 IV.– VI. – hnízdo Prostřední Lánov (komín ve statku): 8. IV. – první ex. na hnízdě, 10. IV. – 2 ex. na hnízdě, 15. IV. – pár dostavující hnízdo, 9. V. – 1 pár na hnízdě a nad nimi 3 kroužící ex., 8. VI. – na hnízdě 3 ml. (vše J. Kalenský)
 9. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 lovící ex. (J. Šimurda)
 21. V. – Rudník (Leopold), 1 ex. sedící na komíně továrny (J. Flousek)
 3. VI. – hnízdo Lánov (komín bývalé továrny TIBA, umělá podložka z roku 2000), 1 ex. stojící na hnízdě, druhý ex. létající kolem s větví v zobáku (J. Kalenský)
 VI.– VII. – hnízdo Královec (komín u žel. stanice), 3 mláděta (P. Žďárek)
 4. VIII. – Trutnov (ryb. Dolce), přelet 5 ex. (V. Čerman)
 4. VIII. – Vlčice, 5 ex. (1 ex. se žlutým odeč. kr.) (M. Mareček)
 10. VIII. – Vrchlabí (Podhůří: komín Tiby), 1 ex. (D. Vodnárek)
 11.– 12. VIII. – Vrchlabí (letiště), 16 kroužících ex. (Z. Kynčl)
 12. VIII. – Vrchlabí (odb. silnice přes M. Kozinec), 6 ex. (P. Štěpánek)
 13. VIII. – Valteřice (S svah M. Kozince), 15–16 ex. (J. Dvořák)
 14. VIII. – Vrchlabí (Liščí kopec), přelet 3 ex. (D. Vodnárek)

Labuť velká (*Cygnus olor*)

11. V. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (D. Vodnárek)
 24. V. – Trutnov (ryb. Dolce), 2 ex. (P. Miles)
 9. VI. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 pár (M. Mareček)
 8. XII. – Pilníkov, přelet 5 ex. (M. Mareček)

Husa polní (*Anser fabalis*)

22. II. – Lánov (Peklo), přelet hejna 52 ex. směrem k Žalému (11.35 SEČ) (J. Flousek)

Husa (*Anser* sp.)

2. III. – Žďár (u Levínské Olešnice), přelet 7 ex. směrem k S (15.00 SEČ) (L. Jiříšně)
 16. III. – Velká Úpa (Valšovky), přelet 2 hejn (50 a 54 ex.) od Z k V (16.15 SEČ) (D. Sosna)
 20. III. – Svoboda n. Ú., přelet hejna asi 60 ex. od Z k V (Z. Balcar)
 23. III. – Svoboda n. Ú., přelet hejna asi 40 ex. od Z k V (Z. Balcar)

22. X. – Janské Lázně, přelet hejna 18 ex. od S. nad Janskou horou se stočilo směrem k V (16.15 SEČ) (P. Miles)
 24. X. – Roudnice, přelet hejna 37 ex. od V k Z (M. Jakoubek)
 24. X. – Vrchlabí, přelet hejna asi 50 ex. směrem k JV (Z. Kynčl)
 2. XI. – Víchovská Lhota, přelet hejna 75 ex. směrem k SZ (10.00 SEČ) (M. Jakoubek)
 8. XII. – Mladé Buky, přelet hejna směrem k Trutnovu (L. Jiříš)

Hvízdák eurasijský (*Anas penelope*)

15. I. až 13. IV. – Vrchlabí (rybník v zám. parku a Labe), trvalý výskyt 1 M (J. Flousek)

Kopřivka obecná (*Anas strepera*)

5. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Flousek)

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*)

zima 2003 – Svoboda n. Ú. (ř. Úpa u starého mostu), trvalý výskyt 35–40 ex. (Z. Balcar)

20. II. – Vrchlabí (Labe u kamenného mostu), 33 MM a 24 FF (J. Flousek)
 16. V. a 3. VI. – Stříbrná bystřina, 1 pár (B. Chutný)
 21. a 26. V. – Úpské rašeliniště, 1 pár (B. Chutný)
 22. V. – Pančavská louka, 1 pár (B. Chutný)
 2. VI. – Úpské rašeliniště, 1 pár (J. Flousek)
 23. XI. – Vrchlabí (rybník u letiště), 12 MM a 13 FF (J. Flousek)
 23. XI. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 50 párů (J. Flousek)
 28. XII. – Vrchlabí (Labe u kamenného mostu), 29 MM a 27 FF (J. Flousek)

Čírka obecná (*Anas crecca*)

18. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Flousek)

Čírka modrá (*Anas querquedula*)

3. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Flousek)
 21. IV. – Trutnov (Mrtvé jezero), 2 MM a 1 F (M. Mareček)

Lžičák pestrý (*Anas clypeata*)

26. III. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 pár (V. Cerman)
 14. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 páry (J. Flousek)
 5. VI. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (Z. Flousová)

Polák chocholačka (*Arthya fuligula*)

18. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Flousek)
 18. IV. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 MM a 1 F (J. Flousek)
 19. a 22. IV. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 M (J. Flousek)
 8. V. – Vlčice (nádrž Nebe), 4 páry (M. Mareček)
 11. V. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (D. Vodnárek)
 17. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 MM a 1 F (J. Flousek)
 6. VI. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (J. Flousek)
 9. VI. – Trutnov (ryb. Dolce), 5 MM a 4 FF (M. Mareček)
 11. VII. – Trutnov (ryb. Dolce), 3 MM a 2 FF (M. Mareček)
 21. VII. – Vlčice (nádrž Nebe), 1 F se 6 ml. (M. Mareček)

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*)

- VIII. – Horní Lysečiny, opakovaná pozorování a nález několika vyhratých vosích hnízd (P. Pelz)
 19. a 25. VIII. – Albeřícký vrch, přelet 1 ex. s uloveným hadem v zobáku (P. Pelz)

Luňák hnědý (*Milvus migrans*)

26. VI. – Mříčná u Jilemnice, 1 ex. poletující nad lesem a honící se s kání lesní a poštolkou obecnou (13.00-14.00 LČ) (J. Kalenský)

Luňák červený (*Milvus milvus*)

7. V. – Harrachov (oblast vrcholu Kameneč), 1 ex. (O. Pažout, J. Marek)

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

2. XI. – Víchovská Lhota, přelet 1 ad. ex. od JV k SZ (M. Jakoubek)

Moták pochop (*Circus aeruginosus*)

26. IV. – Vlčice, 1 F (M. Mareček)
 9. VI. – Horní Kalná, 1 lovící pár (J. Grúz)
 21. VI. – Trutnov (Horní Staré Město), 1 M (M. Mareček)
 26. VI. – Horní Branná, 1 ex. (M. Pokorný)
 28. VI. – Dolní Malá Úpa (Cestník), přelet 1 M (T. Diviš)
 27. VIII. – Vlčice, 1 M (M. Mareček)
 27. VIII. – Trutnov (Horní Staré Město), 1 F (M. Mareček)

Moták pilich (*Circus cyaneus*)

1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), přelet 1 M směrem k S (J. Grúz, J. Fišera)
 11. XI. – Petrovka, přelet 1 M směrem ke Špindl. Mlýnu (J. Flousek)

Káně lesní (*Buteo buteo*)

26. IV. – Vlčice, 16 kroužících ex. (M. Mareček)

Káně rousná (*Buteo lagopus*)

8. III. – Prosečné (Šimkova rokle), přelet 1 ex. (J. Grúz)

6. X. – Prosečné (Budínova rokle), 1 ex. (J. Grúz)

16. XI. – Prosečné, 1 ex. (J. Grúz)

Orěl křiklavý (*Aquila pomarina*)

21. VI. – Alberický vrch, přelet 2 ex. nízko nad lesem směrem do Polska (P. Pelz)

Orlovec říční (*Pandion haliaetus*)

27. IX. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 lovící ex. (V. Cerman)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

27. VI. – Velká Studniční jáma, 1 ad. ex. (P. Skřivan)

2. VII. – Klínové Boudy, 1 ex. (B. Chutný)

21. VII. – Malá Úpa (Eliščino údolí), staré vraní hnízdo se 3 ml. ve stáří 14–18 dní (T. Diviš)

21. VII. – Pec p. Sn. (Lesní bouda), staré vraní hnízdo se 3 ml. ve stáří 6–8 dní (T. Diviš)

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

V roce 2003 zahnízdily v českých Krkonoších pravděpodobně 3 páry. Hnízdění dvou párů bylo úspěšné (vždy po 3 vyvedených mláďatech), hnízdění třetího páru pravděpodobně neúspěšné.

23. III. – Obří důl, přelet 1 ad. M z Čertovy zahr. do Modrého dolu (T. Bělka)

20. IV. – Labský důl, 1 M (J. Flousek, J. Chytil)

5. V. – Labský důl, 1 pár (B. Chutný)

8. V. a 26. VII. – Labský důl, 1 kroužící ex. (M. Jakoubek)

16. V. – Labská louka, 1 kroužící ex. (J. Harčarik)

30. V. – Úpské rašeliniště, 1 M útočící na hejno křivek (J. Flousek)

8. VI. – Labský důl (horní okraj Harrachovy jámy), opakované pozorování 1 páru, vč. nálezu trhaniště (pouze domácí holubi), pravděpodobně neúspěšné hnízdění (T. Bělka)

11. VI. – Labský důl, 1 F s potravou (B. Chutný)

29. VI. – Obří důl, 1 F s uloveným hřivnáčem pronásledovaná 2 ml. (J. Flousek)

2. VII. – Úpské rašeliniště, 2 letící FF (B. Chutný)

12. VII. až 4. IX. – Kotelní jámy, pravidelná pozorování 1–3 ex. (J. Zahradníková, M. Pokorný, J. Flousek)

10. VIII. – Kozelský potok (J od Dvoraček), 1 lovící juv. ex. (P. Skřivan)

20. VIII. – Studniční hora, 1 kroužící ex. (I. Dvořák)

28. VIII. a 18. X. – Kotelní jámy, 1 ex. (M. Jakoubek)

6. X. – Hostinné, přelet 1 ex. (J. Grúz)

Tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

28. VII. – Martinův důl (pod Martinovou bd.), 1 F s 10 ml. (J. Novák)

Tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*)

2. X. – Messnerův Důl (Sagasserovy Bd.), vypuštěno 5 MM a 10 FF z umělého chovu ve Švédsku (J. Hřebačka)

Koroptev polní (*Perdix perdix*)

5. V. – Vrchlabí (Liščí kopec), 1 pár (D. Vodnárek)

20. XI. – Horní Olešnice (V od Slemenského kopce), 11 ex. (J. Grúz)

9. XII. – Vrchlabí (letiště), min. 15 ex. (J. Sýkora, T. Kyrál)

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*)

2. VI. – Prosečné (za Klabanovými), hlas 1 M (J. Grúz)

2. VI. – Studniční hora (mezi kapličkou a Z svahem S. h., 1500 m n. m.), hlas 1 M (M. Šálek)

2. a 3. VI. – Trutnov (Horní Staré Město), hlas 1 M (M. Mareček)

19. VI. – Prosečné (V od Šimkovy rokle), hlas 1 M (J. Grúz)

19. VI. – Hostinné („Pošták“); hlas 1 M (J. Grúz)

21. VI. – Volanov, hlasy 3 MM (M. Mareček)

24. VI. – Víchová n. Jiz., hlasy 3 MM (M. Jakoubek)

16. VII. – Vrchlabí (polní cesta u letiště), hlasy 5 MM (zhruba po 100 m od sebe) (Z. Flousková)

24. VII. – Trutnov (Horní Staré Město), hlasy 3 MM (M. Mareček)

VII.– VIII. – Vrchlabí (pole u rybníka u letiště), pravidelně se ozývající hlas 1 M (J. Šimurda)

10. VIII. – Trutnov (Horní Staré Město), hlas 1 M (M. Mareček)

Bažant obecný (*Phasianus colchicus*)

23. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 MM (J. Flousek)

VI. – Horní Lysečiny (u potoka), pravidelně se ozývající hlas 1 M (P. Pelz)

Chřástal vodní (*Rallus aquaticus*)

8. V. – Staré Buky, hlas 1 ex. (M. Mareček)

Chřástal polní (*Crex crex*)

konec V. – Hostinné (u lomu), hlasy 5 MM (M. Fišerová)

Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*)

8. V. – Staré Buky, 1 pár (M. Mareček)

9. VI. – Staré Buky, 1 pár s 5 ml. (M. Mareček)

11. VII. – Staré Buky (u hřiště), nález hnízda (M. Mareček)

23. VII. – Staré Buky (u hřiště), 1 pár se 4 ml. (M. Mareček)

Lyska černá (*Fulica atra*)

8. V. – Staré Buky, 3 ex. (M. Mareček)

3. VI. – Dolní Lánov (ryb. Kábrt), 1 pár (19. VI. – již nepozorován) (J. Grúz)

Kulík říční (*Charadrius dubius*)

21. IV. – Trutnov (Mrtvé jezero), 3 ex. (M. Mareček)

21.–22. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)

23. IV. až 17. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), pravidelný výskyt 2–8 ex. (J. Flousek)

26. IV. – Vlčice, 1 pár (M. Mareček)

15. VI. – Trutnov (Mrtvé jezero), 1 pár (M. Mareček)

30. VI. – Vrchlabí (rybník u letiště: areál firmy Silnice a. s.), 1 ex. (J. Šimurda)

Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*)

11. III. – Dolní Lánov, přelet 29 ex. od SZ k V (J. Grúz)

16. III. – Prostřední Lánov, přelet hejna asi 40 ex. (J. Flousek)

14. IV. – Vrchlabí (Vejsplachy), 1 pár (L. Jiríště)

20. V. – Vlčice, 1 pár (M. Mareček)

12. VI. – Vlčice, 1 pár se 2 ml. (M. Mareček)

Jespák bojovný (*Philomachus pugnax*)

27. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 F (J. Flousek)

Slučka malá (*Lymnocyptes minimus*)

20. IV. – Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)

5. V. – Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)

16. V. – Stříbrná bystřina, 1 ex. (B. Chutný)

27. V. – Úpské rašeliniště, nález hnízda se 4 vejci (P. Kovařík) [viz Kovařík et al. 2003: Panurus 13: 107–108]

28. V. – Luční bouda (mokřina pod L. b.), hlas 1 ex. (J. Flousek)

28. V. a 26. VI. – Stříbrná bystřina, hlas 1 ex. (J. Flousek)

26. VI. – Úpské rašeliniště, hlasy 3 ex. (J. Flousek)

4. VII. – Pančavská louka (U čtyř pánů), 3 ex. sbírající potravu (B. Chutný)

23. VII. – Staré Buky, 1 ex. (M. Mareček)

19. VIII. – Úpské rašeliniště, 1 ex. (J. Flousek)

Bekasina větší (*Gallinago media*)

20. IV. – Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)

*Schváleno Faunistickou komisí ČSO pod čj. 11/2004.***Sluka lesní (*Scolopax rusticola*)**

9. III. – Staré Buky, 1 ex. (V. Hamáček)

14. III. – Svoboda n. Ú. (Sluneční stráň), 2–5 ex. (Z. Balcar)

19. IV. – Lánov (Peklo), 1 ex. (J. Flousek)

Koliha velká (*Numenius arquata*)

27. VI. – sedlo Studniční a Luční hory, přelet, 1 ex. nízko nad kapličkou (P. Skřivan)

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*)

19.–20. IV. – Vlčice, 1 ex. (M. Mareček)

19.–27. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), pravidelný výskyt 1–2 ex. (J. Flousek)

20. IV. – Vlčice (nádrž Nebe), 1 ex. (M. Mareček)

21. IV. – Trutnov (Mrtvé jezero), 1 pár (M. Mareček)

8. VII. – Pančavská louka, 1 ex. (B. Chutný)

23. VII. – Staré Buky, 1 ex. (M. Mareček)

Vodouš bahenní (*Tringa glareola*)

1. a 3. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 ex. (J. Flousek)

8. V. – Vlčice (nádrž Nebe), 4 ex. (M. Mareček)

10. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (J. Flousek)

6. VII. – Úpské rašeliniště, 1 ex. (B. Chutný)

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*)

18. IV. až 10. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), pravidelný výskyt 1–2 ex. (J. Flousek)
 20. IV. – Vlčice (nádrž Nebe), 1 ex. (M. Mareček)
 21. IV. – Trutnov (Mrtvé jezero), 1 ex. (M. Mareček)
 25. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 4 ex. (J. Flousek)
 27. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 8 ex. (J. Flousek)
 11. VII. – Trutnov (ryb. Dolce), 1 ex. (M. Mareček)
 15. VIII. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 ex. (J. Šimurda)

Racěk chechtavý (*Larus ridibundus*)

18. III. – Mladé Buky, 3 ex. sbírající potravu (Z. Balcar)

Holub doupňák (*Columba oenas*)

16. III. – Lánov (Peklo), 1 houk. M (J. Flousek)
 13. IV. – Lánov (Peklo), 4 houk. MM (J. Flousek)
 18. IV. – Horní Štěpanice (bučina u hradu), 1 houk. M (J. Flousek)
 24. IV. – Jizerský důl (Údolní c. před Klokočilým p.), 1 pár u dutiny (J. Flousek)
 24. IV. – Jizerský důl (bučina podél Malinové c.), min. 2 páry v dutinách (J. Flousek)
 24. IV. – Jizerský důl (obora u Janovy c.), 2 ex. (J. Flousek)
 24. IV. – Jizerský důl (bučina před koncem Janovy c.), 5 kroužících ex. (J. Flousek)
 24. IV. – Harrachov (bučina na J okraji enklávy Rýžoviště), min. 1 pár (J. Flousek)
 5. V. – Horní Dušnice (bučina nad Shnilými mosty), 2–3 houk. MM (J. Flousek)
 5. V. – Vítkovice v Krk. (bučina V pod Rezkem), nález peří (J. Flousek)
 5. V. – Dvoračky (J okraj enklávy), 1 tokající ex. (J. Flousek)
 5. V. – Vlčí hřeben (bučina pod školkou u Jablonecké c.), 1 houk. M (J. Flousek)
 5. V. – Dolní Dvůr (Rudolfov: bučina pod Hanapetrovou p.), 2 ex. (J. Flousek)
 6. V. – Rýchory (údolí p. Kalná pod Černým v.), 1 pár v dutině (J. Flousek)
 6. V. – Svoboda n. Ú. (bučina V nad papírnou), 1 houk. M (J. Flousek)
 12. V. – Špindlerův Mlýn (bučina J pod Vodovodní c.), 1 houk. M (J. Flousek)
 6. VI. – Javorník (bučina podél Žabího p.), min. 2 páry (J. Flousek)
 6. VI. – Sklenářovické údolí (Bartův les), 1 houk. M (J. Flousek)
 6. VI. – Rýchory (bučina podél Březového p. nad Bednářovou c.), min. 1 houk. M (J. Flousek)

6. VI. – Žaclěř (bučina u zámku), nález peří (J. Flousek)
 6. VI. – Prkenný Důl (bučina nad lyž. vlekem Bret), nález peří (J. Flousek)
 10. VI. – Jizerský důl (bučina podél Malinové c.), 1 houk. M (J. Flousek)
 17. VI. – Pilníkov (Liškárna a Bukov), 2 houk. MM (J. Grúz)
 15. VII. – Horní Štěpanice (Zákoutí), 1 houk. M (J. Grúz, J. Fišera)
 11. VIII. – Lánov (Peklo), 3 ex. (J. Flousek)
 23. VIII. – Dolní Mísečky (Bažinky), 2 ex. (J. Flousek)

Holub hřivnáč (*Columba palumbus*)

14. III. – Svoboda n. Ú., 2 ex. (1. pozorování) (Z. Balcar)
 17. III. – Pilníkov, 8 ex. (1. pozorování) (M. Mareček)
 VI. – Vrchlabí (zámecký park), opakovaný výskyt 1 ex. (J. Zahradníková)
 8. VIII. – Vrchlabí (zámecký park), 1 ex. sbírající potravu na pokoseném trávníku (J. Flousek)
 13. VIII. – Vrchlabí (zámecký park), 1 ex. na trávníku (Z. Flousová)

Hrdlička divoká (*Streptopelia turtur*)

1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 12. V. – Benecko (Janský vrch), hlas 1 M (J. Flousek)
 12. V. – Černá skála (J svah), hlas 1 M (J. Flousek)
 11. VI. – Rýchory (Dvorský les), 2 ex. (J. Flousek)

Kukačka obecná (*Cuculus canorus*)

26. IV. – Vrchlabí (letiště), hlas 1 M (1. pozorování) (J. Šimurda)
 26. IV. – Vlčice, hlas 1 M (1. pozorování) (M. Mareček)
 28. IV. – Prosečné, 1 ex. (1. pozorování) (J. Grúz)
 21. V. – Prosečné, hlas 1 M (167 zakukání za sebou bez přerušení) (J. Grúz)

Výr velký (*Bubo bubo*)

19. I. – Trutnov (Peklo), hlasy 2 ex. (M. Mareček)
 19. I. – Dolní Lánov, pod dráty elektr. vedení nalezen 1 uhynulý ex. s kroužkem A 15695 (J. Kalenský)
 28. III. – Víchová n. Jiz. (Mladkov), 1 houk. M (M. Jakoubek)
 jaro 2003 – Jilemnice (Hrabačov: Chmelnice), 1 pravidelně houk. M a přelety 2 ex. (J. Dvořák)

Kulišek nejmenší (*Glaucidium passerinum*)

14. VI. – Rýchory (Dvorský les), připískán 1 M (T. Diviš)
 28. VI. – Dolní Lysečiny (V okraj Dlouhého hřebene), připískán 1 M (T. Diviš)

15. VII. – Horní Štěpanice (Zákoutí), 1 houk. M (J. Grúz, J. Fišera)
 20. VII. – Pec p. Sn. (Vlčí jáma), min. 3 žadončí a nedokonale létající ml. (T. Diviš)
 2. VIII. – Rýchory (Rých. studánka), chycen 1 ad. a 2 juv. ex. (V. Beran)
 14. VIII. – Huťská bouda (pod ní), 1 houk. M (4.15 LČ) (P. Skřivan)
 22. IX. – Albeřický vrch (Z svah), 1 houk. M (P. Pelz)
 23. IX. – Horní Lysečiny (Z svah a vrchol Albeřického vrchu a Obora), vyprovokování 3 houk. MM (P. Pelz)

Doplněk:

září 2002 – Jelení vrch (SV svah k p. Čistá), 1 ex. (V. Horák)

Puštítko obecné (*Strix aluco*)

7. IX. – Jestřabí v Krk. (letišťe), 1 ex. (M. Pokorný)

Kalous ušatý (*Asio otus*)

19. III. – Vrchlabí (městský park), zbytky 1 mrtvého ex. (J. Flousek)
 zač. VIII. – Rýchorská bd., nalezeno pero na vřesovišti u boudy (V. Beran)
 2. XI. – Rýchorská bd., chycen 1 ex. (M. Mareček)

Sýc rousný (*Aegolius funereus*)

2. XI. – Rýchorská bd., 1 lovící ex. (M. Mareček)

Lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*)

25. VI. – Jestřabí v Krk. (letišťe), 1 ex. (M. Pokorný)

Rorýs obecný (*Apus apus*)

23. IV. – Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 27. IV. – Trutnov, 1. pozorování (M. Mareček)
 30. IV. – Janské Lázně, 2 ex. (1. pozorování) (P. Miles)
 6. VIII. – Vrchlabí, 1 ex. (posl. pozorování) (J. Flousek)
 2. IX. – Dolní Štěpanice, 3 ex. (M. Pokorný)

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

19. I. – Trutnov (Peklo), chycena 1 F (M. Mareček)
 20. II. – Valteřice, 1 ex. (J. Fišera)
 15. III. – Hořejší Vrchlabí, 1 ex. (J. Flousek)
 24. III. – Trutnov (Dolní Staré Město), přelet 1 ex. (V. Cerman)
 3. a 5. IV. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 2 ex. (J. Flousek)
 12. IV. – Vrchlabí (ryb. Vejsplachy), 1 ex. (J. Flousek)

16. V. až 27. XI. – Hostinné (soutok Labe a p. Čistá), pravidelná pozorování 1 ex. (P. Miles)
 21. VII. – Vlčice (nádrž Nebe), 1 ex. (M. Mareček)
 23. VII. – Staré Buky, 2 ex. (M. Mareček)
 23. VIII. – Vrchlabí (zám. park), 1 ex. (J. Flousek)
 pol. X. – Dolní Dvůr (Zlatý potok), 1 ex. (J. Rousek)
 18. X. – Jilemnice (Hrabačov: nádrž ČOV), 2 ex. (M. Jakoubek)
 19. X. – Vrchlabí (rybník u letišťe), 1 ex. (J. Šimurda)
 27. X. – Jilemnice (Hrabačov: ř. Jizerka), 1 ex. (J. Dvořák)
 16. a 23. XI. – Vrchlabí (rybník u letišťe), 1 ex. (J. Flousek)
 29. XI. – Horní Sytová (ř. Jizerka), 2 ex. (M. Jakoubek)

Dudek chocholatý (*Upupa epops*)

21. IV. – Rudník, 1 ex. sbírající potravu na poli (J. Grúz)
 9. VIII. – mezi Dolními Starými Buky a Pilníkovem, vyplašen 1 ex. z cesty (V. Cerman)

Krutihlav obecný (*Jynx torquilla*)

29. IV. – Valteřice, 1 ex. (J. Fišera)
 30. IV. – Janské Lázně, 1 ex. (p. Franc)

Žluna šedá (*Picus canus*)

13. IV. a 8. V. – Lánov (Peklo), hlas 1 ex. (J. Flousek)
 VI. – Albeřický vrch, pravidelně se ozývající hlas 1 M (P. Pelz)
 7. VI. – Lánov (odb. k lomu), hlas 1 ex. (J. Flousek)
 11. VI. – Svoboda n. Ú. (Sluneční stráň), hlas 1 M (J. Flousek)

Strakapoud malý (*Dendrocopos minor*)

21. IV. – Vrchlabí (rybník u letišťe), 3 MM (J. Flousek)
 8. V. – Staré Buky, 1 ex. (M. Mareček)
 VI. – Horní Lysečiny (Obora), pravidelně se ozývající hlas 1 M (P. Pelz)

Skřivan lesní (*Lullula arborea*)

15. III. – Vrchlabí (u letišťe), 17 ex. (J. Flousek)

Skřivan polní (*Alauda arvensis*)

8. III. – Lánov (lom), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
 10. III. – Mladé Buky, 1 ex. (1. pozorování) (Z. Balcar)
 1.–3. VI. – oblast Luční a Studniční hory a Sněžky (alpínské biotopy na ploše asi 200 ha), odhad 12 páru (tj. 0.6 p/10 ha) (M. Šálek)

Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

14. IV. – Pilníkov, 1. pozorování (M. Mareček)
16. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)

Jířička obecná (*Delichon urbica*)

16. IV. – Pilníkov, 1. pozorování (M. Mareček)
25. IV. – Janské Lázně, asi 10 ex. (1. pozorování) (P. Miles)
25. VI. – Labská bouda, hnízdění (P. Skřivan)

Linduška lesní (*Anthus trivialis*)

21. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
23. VI. – Černohorské rašeliniště, 1 M zpívající jako strnad obecný, avšak se zakončením typickým pro lindušku lesní (J. Flousek)

Linduška luční (*Anthus pratensis*)

16. III. – Vrchlabí (u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
5. IV. – Lánov (Peklo), min. 3 ex. (J. Flousek)
19. IV. – Vlčicé, hejno protahujících ex. (M. Mareček)
1.–3. VI. – oblast Luční a Studniční hory a Sněžky (alpínské biotopy na ploše asi 200 ha), odhad 53 párů (tj. 2,7 p/10 ha) (M. Šálek)
VI.–VII. – Královec (okolí Černého p.), několik zpív. MM (P. Žďárek)

Linduška horská (*Anthus spinoletta*)

1. VI. – Luční hora (J svah, asi 300 m S od polární maringotky), 1 zpív. M (M. Šálek)
8. VI. – Labský důl (horní okraj Harrachovy jámy ve svahu Zlatého návrší), 1 pár (F s potravou) (T. Bělka)
25. VI. – Labský důl (u Labské bd.), min. 1 ex. (P. Skřivan)
25. VI. – Labská louka (koryto Labe nad Labskou bd.), 1 zpív. M (P. Skřivan)
25.–26. VI. – Vysoké Kolo, 3 zpív. MM a 1 ex. (P. Skřivan)
26. VI. – Violař (dolní a střední část Koňské cesty nad Labskou bd.), 1 pár a 1 ex. (P. Skřivan)
26. VI. – Sněžné jámy, 3–4 zpív. MM (P. Skřivan)
26. VI. – Důl Bílého Labe (svah proti toku Stříbrné byst.), 2 zpív. MM (P. Skřivan)
26. VI. – Luční hora (S svahy), 2 zpív. MM (P. Skřivan)
27. VI. – Úpská jáma, min. 3 zpív. MM (P. Skřivan)
12. VIII. – Sněžné jámy, min. 2 zpív. MM (P. Skřivan)

Konipas luční (*Motacilla flava*)

22. IV. a 1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (ssp. *flava*) a 1 F (J. Flousek)
23. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 MM (ssp. *flava*) a 1 F (J. Flousek, P. Flousek)
27. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (ssp. *thunbergi*) (J. Flousek)
30. IV. a 3. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (ssp. *flava*) (J. Flousek)

Konipas citronový (*Motacilla citreola*)

8. a 13. VI. – Úpské rašeliniště, 1 zpív. M (B. Chutný) [viz Pavel et al. 2003: Panurus 13: 125–127]
Schváleno Faunistickou komisí ČSO pod čj. 31/2003.

Konipas horský (*Motacilla cinerea*)

11. III. – Vrchlabí, 4 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)

Konipas bílý (*Motacilla alba*)

11. III. – Vrchlabí, 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
12. III. – Svoboda n. Ú., 2 ex. (1. pozorování) (Z. Balcar)
15. III. – Pilníkov, 1 ex. (1. pozorování) (V. Andrlé)

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*)

5. I. – Hořejší Vrchlabí (Strážná Hůra), 1 ex. (J. Flousek)
22. I. – Poniklá (Dola), 20 ex. (M. Pokorný)
23. I. – Dolní Štěpanice, 15 ex. (M. Pokorný)
3. II. – Křížlice, 100 ex. (V. Vodmárková)
8. II. – Poniklá, 28 ex. (M. Jakoubek)
13. II. až 28. IV. – Poniklá (u náměstí), pravidelný výskyt desítek ex. (J. Jirouš)
22. II. – Valteřice, 50 ex. (J. Fišera)
7. III. – Zálesní Lhota, asi 30 ex. (J. Flousek)
8.–9. IV. – Poniklá (u náměstí), zjištěna nejvyšší početnost: 90–100 ex. (J. Jirouš)
21. IV. – Vrchlabí-Podhůří, 30 ex. (D. Vodnárek)
28. IV. – Poniklá (u náměstí), poslední výskyt 2 ex. (J. Jirouš)

Skorec vodní (*Cinclus cinclus*)

24. X. – Pančavská louka, přelet 1 ex. nad polozamrzlou Pančavou (J. Flousek)

Pěvuška modrá (*Prunella modularis*)

2. VI. – oblast Luční a Studniční hory a Sněžky (alpínské biotopy na ploše asi 200 ha), 9 zpív. MM (tj. 0,5 p/10 ha) (M. Šálek)

Pěvuška podhorní (*Prunella collaris*)

2. VI. – Sněžka (suť na S svahu), 1 zpív. M a 1 ex. (M. Šálek)
 8. VI. – Labský důl (horní okraj Harrachovy jámy ve svahu Zlatého návrší), min. 2 ex., vč. 1 zpív. M (T. Bělka)
 27. VI. – Velká Studniční jáma, 1 zpív. M a 1 vábíci ex. (P. Skřivan)
 23. VII. – Sněžka (vrchol), 4 ex. (J. Flousek)
 4. VIII. – Úpská jáma (pod horním vdp.), 1 ex. (J. Vaněk)

Červenka obecná (*Erithacus rubecula*)

- 18.–20. II. – Pilníkov, 1 ex. u krmítka při -22°C (M. Mareček)

Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*)

2. VIII. – Vítězná (Kocleřov), chycen 1 ex. (L. Hlavatý)

Slavík modráček středoevropský (*Luscinia svecica cyanecula*)

21. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (J. Flousek)

Slavík modráček tundrový (*Luscinia svecica svecica*)

5. V. – Pančavská louka, 2 zpív. MM s bílou skvrnou na prsou (B. Chutný)
 6. V. – Čertova louka, 1 zpív. M s bílou skvrnou na prsou (B. Chutný)
 23. VI. – Luční bouda, 1 M zpívající na střeše L. b. (B. Chutný)
 2003 – oblast Pančavského rašeliniště, Labské louky a Úpského rašeliniště: zjištěno celkem 35 MM a 16 FF, nalezeno 11 hnízd a další 2 jistá hnízda nedohledána (B. Chutný; V. Pavel)

Rehek domácí (*Phoenicurus ochruros*)

1. III. – Vrchlabí, 1 ex. (Z. Štursová) Časné pozorování mimo hlavní přilet.
 15. III. – Vrchlabí, 1 ex. (přilet) (J. Flousek)
 16. III. – Pilníkov, 1 ex. (1. pozorování) (I. Mercek)

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*)

23. IV. – Vrchlabí, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
 8. VI. – Labský důl (horní okraj Harrachovy jámy: asi 1250 m n. m.), 1 zpív. M (T. Bělka)
 23. X. – Trutnov (Horní Staré Město), 1 juv. ex. (posl. pozorování) (M. Mareček)

Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*)

26. IV. – Vlčice, 1 M (M. Mareček)

20. V. – Vlčice, 1 pár (M. Mareček)

2. VI. – oblast Luční a Studniční hory a Sněžky (alpínské biotopy na ploše asi 200 ha), odhad 5 párů (tj. 0,3 p/10 ha) (M. Šálek)
 2. a 3. VI. – Vlčice, 1 pár s 1 juv. ex. (M. Mareček)

Bramborníček černohlavý (*Saxicola torquata*)

16. III. – Vrchlabí (u letiště), 1 pár (J. Flousek)
 17. VI. – Pančavská louka, 1 zpív. M (B. Chutný)
 25. VI. – Pančavská louka (U čtyř pánů), 1 zpív. M (P. Skřivan, J. Flousek)
 30. VI. – Pančavská louka, 1 pár varující pravděpodobně u hnízda (B. Chutný)

Bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*)

10. V. – Luční hora, 2 ex. (J. Flousek)
 24. V. – Luční hora, 1 ex. (J. Flousek)
 25. V. – Labská louka (pramen Labe), 1 ex. (J. Flousek)
 1.–2. VI. – Luční hora (V a JZ svah pod vrcholem), 2 MM (M. Šálek)

Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*)

9. XI. – Černoorské rašeliniště, asi 400 ex. (M. Jakoubek)
 1. XII. – Jestřabí v Krk., Roudnice a Víchovska Lhota, tisíce ex. na jeřábech (M. Jakoubek)

Drozd zpěvný (*Turdus philomelos*)

10. III. – Svoboda n. Ú., 2 ex. (1. pozorování) (Z. Balcar)
 11. III. – Pilníkov, 1 ex. u krmítka (1. pozorování) (M. Mareček)
 15. III. – Vrchlabí, 2 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)

Drozd cvrčala (*Turdus iliacus*)

13. IV. – Lánov (Peklo), 1 ex. (J. Flousek)
 16. XI. – Vrchlabí (Vápenický kopec), asi 40 ex. (J. Flousek)
 28. XII. – Vrchlabí, asi 5 ex. (J. Flousek)

Drozd brávník (*Turdus viscivorus*)

12. VI. – Jestřabí v Krk. (Zabylý), hnízdo se 4 ml. na stříšce sýkorníku, přibitého na stodole uprostřed sadu v louce (J. Flousek)

Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*)

14. V. – Lyžařská bouda (holina JZ pod L. b.), 1 zpív. M (J. Flousek)
 14. VI. – Žacléř (Prkenný Důl), 1 zpív. M (T. Diviš)

11. VII. – Chotěvice, chycen 1 M (L. Hlavatý)
21. VII. – Malá Úpa (Eliščino údolí), 1 zpív. M (T. Diviš)

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*)

16. V. – Chotěvice, chycen 1 M (L. Hlavatý)
31. V. – Hertvíkovice, 1 zpív. M (J. Flousek)

Rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*)

23. VII. – Staré Buky, 1 juv. ex. (M. Mareček)

Rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*)

1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
24. V. – Lánov (Bíner), 2 zpív. MM (J. Flousek)
1. VI. – Vrchlabí (Lánovská ul., zahr. kolonie Slunečná a Vejsplachy),
4 zpív. MM (J. Flousek)
28. VI. – Dolní Lysečiny, 1 zpív. M (T. Diviš)

Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

8. V. – Staré Buky, 2 ex. (M. Mareček)

Rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*)

8. V. – Staré Buky, 1 M (M. Mareček)

Sedmihlásek hajní (*Hippolais icterina*)

1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 2 zpív. MM (1. pozorování) (J. Flousek)
17. V. – Vrchlabí (rybník u letiště: olšina u kempu), min. 3 zpív. MM
(J. Flousek)

Pěnice vlažská (*Sylvia nisoria*)

16. VI. – Chotěvice, 1 pár s vyvedenými ml. (L. Hlavatý)

Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*)

25. IV. – Valteřice, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
5. V. – Pančavská louka, 1 zpív. M (B. Chutný)
6. V. – Rýchorská bouda, 1 zpív. M (J. Flousek)
13. VI. – Zadní Planina (1370 m n. m.), 1 zpív. M (J. Flousek)

Pěnice hnědokřídla (*Sylvia communis*)

26. IV. – Vlčice, 1 M (1. pozorování) (M. Mareček)

Pěnice slavíková (*Sylvia borin*)

1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
25. VI. – Pančavská louka (Hančův pomník: 1325 m n. m.), 1 zpív. M
(J. Flousek)
27. VI. – Zadní Planina (1350 m n. m.), 1 zpív. M (P. Skřivan)

Pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)

18. IV. – Horní Štěpanice, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
20. IV. – Vrchlabí, 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)
29. V. – Pančavská louka, 3 zpív. MM (B. Chutný)
30. VII. – Pančavská louka, 1 F s potravou (B. Chutný)

Budníček zelený (*Phylloscopus trochiloides*)

8. VI. – Pec p. Sn. (Vlčí jáma), 1 zpív. M ve vrcholcích starých smrků
(T. Diviš)
8. VI. – Labský důl (horní okraj Harrachovy jámy ve svahu Zlatého
návrší: 1200 m n. m.), 1 zpív. M (T. Bělka)
13. VI. – Černý důl (břeh p. Čistá asi 200 m nad hájenkou), 1 zpív. M
(J. Flousek)
22. VI. – Důl Bílého Labe, 4 zpív. MM (pod Jeleními Bd., asi 200 m pod
„ekologickým hřištěm“, soutok B. Labe s Čertovou str., asi 300 m
nad Boudou u B. L.) (J. Flousek)
26. VI. – Důl Bílého Labe, 2 zpív. MM a 1 ex. (pod Boudou u B. L., 1 M
a 1 ex. se stavebním materiálem či potravou v zobáku asi 300 m
nad Boudou u B. L.) (P. Skřivan)

Všechna pozorování schválena Faunistickou komisí ČSO.

Budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*)

15. IV. – Svoboda n. Ú., 2 ex. (1. pozorování) (Z. Balcar)
26. IV. – Lánov (Peklo), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Budníček menší (*Phylloscopus collybita*)

26. III. – Vrchlabí (Liščí kopec), 1 zpív. M (1. pozorování) (D. Vodnárek)
17. VI. – Pančavská louka, min. 4 zpív. MM (B. Chutný)

Budníček větší (*Phylloscopus trochilus*)

21. IV. – Trutnov (Mrtvé jezero), 1 ex. (1. pozorování) (M. Mareček)
21. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Lejsek šedý (*Muscicapa striata*)

27. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)

Lejsek černohlavý (*Ficedula hypoleuca*)

12. IV. – Svoboda n. Ú., 2 ex. u budky (1. pozorování) (Z. Balcar)
 20. IV. – Vlčice, 1 M (1. pozorování) (M. Mareček)
 24. IV. – Paseky n. Jiz., 1 zpív. M (1. pozorování) (J. Flousek)

Lejsek malý (*Ficedula parva*)

24. V. – Lánov (Peklo), 1 zpív. M (J. Flousek)
 28. V. – Špindlerův Mlýn (Judeichova c. nad Sv. Petrem), 1 zpív. M
 v druhotné smrkové monokultuře (J. Flousek)
 6. VI. – Javorník (bučina podél Žabího p.), min. 2 zpív. MM (J. Flousek)
 6. VI. – Žacléř (bučina u zámku), 1 zpív. M (J. Flousek)
 6. VI. – Rýchory (bučina U křížku pod Bednářovou c.), 1 zpív. M
 (J. Flousek)
 10. VI. – Paseky n. Jiz. (V svah Mechovic), 1 zpív. M (J. Flousek)
 10. VI. – Jizerský důl (bučina podél Malinové c.), 2 zpív. MM (J. Flousek)

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*)

6. V. – Rýchory (pod Pašovkou), 1 zpív. M (J. Flousek)
 16. V. – Dolní Lánov (SV svah Čihadla), 1 zpív. M (J. Grúz)
 VI.–VII. – Bobr, Černá Voda a Královec, několik zpív. MM (P. Žďárek)

Ťuhýk obecný (*Lanius collurio*)

12. VIII. – Pančavská louka (U čtyř pánů), 1 F (P. Skřivan)
 27.–28. IX. – Vítězná (Záboří), 1 juv. ex. (posl. pozorování) (L. Hlavatý)

Ťuhýk šedý (*Lanius excubitor*)

12. II. – Vítězná (Huntířov), chycen 1 ex. (L. Hlavatý)
 2. III. – Prosečné (Šimkova rokle), 1 ex. (J. Grúz)
 16. III. – Vrchlabí (u letiště), 1 ex. (J. Flousek)
 18. III. a 20. XI. – Hostinné, 1 ex. (J. Grúz)
 15. VII. – Královec, 1 juv. ex. (P. Žďárek)
 17. XI. – Víchová n. Jiz., 1 ex. na drátech vysokého napětí (M. Jakoubek)

Straka modrá (*Cyanopica cyanus*)**Doplňk:**

1. IV. 2002 – Vojtěšice, 1 ex. na zahradě u domu (F. Nosek)
*Dokladové foto viz 2. strana obálky. Schváleno Faunistickou komisí ČSO
 v kategorii E, tj. pozorování druhu uprchlého ze zajetí.
 Výjimečné pozorování jedince příslušejícího k východoasijské populaci straky*

modré, v současnosti považované již za samostatný druh Cyanopica cyanus (straka modrá). Evropská populace, žijící v jihozápadní části Pyrenejského poloostrova, je vedena jako samostatný druh Cyanopica cooki (straka iberská).

Straka obecná (*Pica pica*)

25. III. – Špindlerův Mlýn (Svatý Petr: zot. Horal), 10 ex. (P. Miles)
 22. V. – Pančavská louka, 1 pár (B. Chutný)
 13. VI. – Klínové Bd., Bufet na Rozcestí a Zadní Rennerovky, opakovaný
 přelet 2 ex. (J. Flousek)
 13. VI. – Pančavská louka (1332 m n. m.), nález 3 čerstvě vyvedených
 nelétajících mláďat (P. Kovařík) [viz Kovařík et al. 2003: Panurus
 13: 107–108]

Ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*)

4. V. – Paseky n. Jiz. (Mechovice), hlas 1 ex. (J. Flousek)
 14. IX. – Trutnov (Horní Staré Město), 1 ex. (M. Mareček)
 14. a 16. IX., 1. X. – Prosečné, 1 ex. (J. Grúz)
 17. IX. – Trutnov (Peklo), 1 ex. (M. Mareček)
 21. IX. – Vrchlabí (letiště), 6 ex. na smrku (J. Šimurda)
 4. X. – Vrchlabí (nad silničním obchvatem), 1 ex. (J. Šimurda)
 5. XI. – Víchová n. Jiz., 1 ex. (M. Jakoubek)

Kavka obecná (*Corvus monedula*)

6. II. – Vrchlabí (areál Kablo), kroužící hejno 50–60 ex. (J. Flousek)
 22. III. – Vrchlabí (aut. nádr.), hejno 60–70 ex. (J. Flousek)
 2003 – Janské Lázně (bučina v Lázeňském lese), hnízdění 2 párů (Z. Balcar)

Havran polní (*Corvus frugilegus*)

6. III. – Vrchlabí, přelet hejna 41 ex. od Z k V (J. Flousek)
 9. III. – Trutnov (Zelená louka), 50 ex. (M. Mareček)
 1. IV. – Vrchlabí (jatka), 1 ex. (P. Miles)
 1. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), přelet 1 ex. směrem k Lánovu (J. Flousek)
 22. X. – Horní Branná, asi 100 ex. na poli (J. Grúz)

Vrána obecná šedá (*Corvus corone cornix*)

27. VIII. – Vrchlabí (okolí benzín. stanice a louky S od Lánovské ul.),
 2 hejna: 34 a min. 60 ex. (J. Šimurda)
 14. XI. – Prostřední Lánov (Kovářsko), 56 ex. u hnojiště (J. Grúz)

Vrána obecná černá (*Corvus corone corone*)

14. V. – Hrnčířské Boudy, 1 ex. (J. Flousek)
 13. VI. – Tetřeví Boudy, 1 ex. (J. Flousek)
 19. VII. – Pec p. Sn. (Lučiny), 1 ex. (T. Diviš)

Krkavec velký (*Corvus corax*)

16. III. – Vrchlabí (Podhůří), přelet 10 ex. (J. Flousek)
 23. III. – Studniční hora, min. 50 ex. patrně na mršíně (řada z nich se „koupala“ ve sněhu) (T. Bělka)
 24. V. – Lánov (lom), přelet 2 ex., z toho 1 M s potravou v zobáku (J. Flousek)
 VI. – Dlouhý hřeben (Z svah), opakovaná pozorování 1 páru s potravou (P. Pelz)
 24. VI. – Víchová n. Jiz. (Mladkov) a Víchovská Lhota, 2 vyvedené rodiny (4 a 3 juv.) (M. Jakoubek)
 26. a 28. IX., 18. X. – Zlaté návrší (vrchol), 4 ex. na uhynulém jelenovi (M. Jakoubek)
 19. XI. – Roudnice, přelet 17 ex. směrem k S (M. Jakoubek)
 10. XII. – Víchová n. Jiz., 17 ex. na újedi (M. Jakoubek)
 26. XII. – Víchová n. Jiz., 27 ex. na újedi (M. Jakoubek)

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*)

26. II. – Pilníkov, 1. pozorování (V. Andrlé)
 27. II. – Vrchlabí, 3 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 9. III. – Křížlice, 2 páry (1. pozorování) (D. Vodnárek)
 10. III. – Svoboda n. Ú., 2 ex. (1. pozorování) (Z. Balcar)
 4. VI. – Horní Lysečiny (čp. 2), z hnízda vyvedeno 1 plně albinotické mládě (tzn. i s červenýma očima) (R. Vaněk) *Dokladové foto viz 3. strana obálky.*

Vrabec domácí (*Passer domesticus*)

5. IV. – Lomnice n. Pop. (ul. Kavánova), 38 ex. (M. Jakoubek)
 13. IV. – Jilemnice (Hrabačov: mateřská škola), 18 ex. (M. Jakoubek)
 22. IV. – Víchová n. Jiz. (mateřská škola), 23 ex. (M. Jakoubek)
 24. IV. – Janské Lázně, 1 pár (P. Miles)
 27. IV. – Poniklá (horní okraj obce), asi 5 ex. (J. Flousek)
 9. VI. – Poniklá (dolní část obce: u domu p. Théra), do 50 ex. (M. Jakoubek)
 9. VI. – Víchová n. Jiz. (hřiště), 16 ex. (M. Jakoubek)
 9. VI. – Jestřabí v Krk. (pod vrchem Kobyla: u domu p. Votočka), 15 ex. (M. Jakoubek)
 8. IX. – Víchovská Lhota (kravín), do 30 ex. (M. Jakoubek)

Vrabec polní (*Passer montanus*)

- 2.–6. VIII. – Rýchorská bd. (J od R. b.), výskyt 3–4 ex. (V. Beran)

Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)

28. XII. – Vrchlabí, 1 M (J. Flousek)

Pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*)

- 9.–10. I. – Pilníkov, 1 ex. u krmítka (M. Mareček)
 24. I. – Dolní Štěpanice, 1 ex. (M. Pokorný)
 19. III. – Dolní Lánov, 5 ex. (J. Grúz)
 5. IV. – Lánov (Peklo), 2 MM a 1 F (J. Flousek)
 6. X. – Prosečné, průtah asi 200 ex. (J. Grúz)
 13. X. – Harrachov (Alfrédka), přelety jednotlivých ex. (J. Flousek)
 20. X. – Vrchlabí (zám. park), asi 20 ex. (J. Flousek)
 23. X. – Trutnov (Horní Staré Město), 8 ex. (M. Mareček)
 24. X. – Dolní Mísečky, 5 ex. na silnici (J. Flousek)
 26. X. – Žacléf, asi 30 ex. na silnici (J. Flousek)
 2. XI. – Lánov (Peklo), 1 ex. (J. Flousek)
 7. XI. – Rýchory (Bartův les), 1 mrtvý ex. na silnici (M. Skalka)
 14. XI. – Dolní Lánov, 8 ex. (J. Grúz)

Zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*)

13. IV. – Vrchlabí, 8 ex. (1. pozorování) (J. Flousek)
 15. IV. – Pilníkov, 1 pár (1. pozorování) (M. Mareček)
 25. VI. – Horní Mísečky (Cáčovna), 1 zpív. M (J. Flousek)

Konopka obecná (*Carduelis cannabina*)

10. VI. – Pančavská louka, min. 3 zpív. MM (B. Chutný)

Čečetka zimní (*Carduelis flammea*)

24. II. – Pilníkov, 1 M (M. Mareček)
 21. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1–2 zpív. MM (J. Flousek)
 23. IV. – Vrchlabí (zám. park), 3 zpív. MM (J. Flousek)

Hýl rudý (*Carpodacus erythrinus*)

25. V. – Vítězná (Kocléřov), 1 zpív. M (L. Hlavatý)
 26. V. – Důl Bílého Labe (Bouda u B. L.), 2 zpív. MM (J. Flousek)
 1.–3. VI. – Luční hora (J svah, u polární maringotky, 1440 m n. m.), 1 zpív. M (M. Šálek)

- 1.– 3. VI. – Výrovka, 2 zpív. MM (M. Šálek)
 5.– 6. VI. – Pančavská a Labská louka, min. 6 zpív. MM (B. Chutný)
 8. VI. – Luční bouda, 1 zpív. M (B. Chutný)
 VI.– VII. – Bobr, Královec (Černý p.), 3 zpív. MM (P. Žďárek)
 7. VIII. – Růžohorky, 1 pár (M. Jakoubek)

Dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*)

27. VI. – Labská louka, v kleči 1 pár s vyvedenými ml. (J. Flousek)

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*)

31. V. – Vosecká bouda, 1 zpív. M (L. Jasso)

Strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*)

- 15.– 16. III. – Vrchlabí (u letiště), 1 pár (J. Flousek)
 23. III. – Staré Buky, 1 M (M. Mareček)
 22. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 F (J. Flousek)
 23. a 25. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M a 4 FF (J. Flousek)
 27. IV. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 pár (J. Flousek)
 1. a 3. V. – Vrchlabí (rybník u letiště), 1 M (J. Flousek)
 8. V. – Staré Buky, 1 pár (M. Mareček)
 20. V. – Vlčice, 1 M (M. Mareček)

Strnad luční (*Miliaria calandra*)

12. VI. – Vítězná (Záboří), 1 zpív. M (L. Hlavatý)
 21. VI. – Královec (státní hranice asi 600 m SZ od celnice), 1 zpív. M (P. Žďárek)

(Sestavil: Jiří Flousek, Správa KRNAP, 543 11 Vrchlabí)

Výskyt skokanů zelených (*Rana esculenta*) v Podkrkonoší
Occurrence of the green frog in the foothill of the Krkonoše Mts.

Petr Míles

Stádlíště 724, 543 71 Hostinné

Dne 12. V. 2003 jsem v odpoledních a večerních hodinách zaslechl při březích rybníku v Dolcích u Trutnova hlasité skřehotání skokanů zelených (*Rana esculenta*). Ozývali se ze dvou míst v celkovém počtu nejméně 5 exemplářů. Je to dosud mé jediné pozorování tohoto druhu z oblasti Podkrkonoší. Jedná se patrně o jejich novodobé šíření blíže k horám.

Systematika těchto žab je složitá a skokan zelený je v současnosti považován vlastně za křížence skokana malého (*Rana lessonae*) a skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*). První z nich se má vyskytovat v chladnějších vyšších polohách, druhý naopak v teplých nížinách. Charakteristický „kručivý“ hlas méně známého skokana malého znám dobře ze Skutečska, kde v době mého působení nechyběl snad v žádné větší louži. Hlas v Dolcích u Trutnova však odpovídal obvyklému skokanu zelenému.

Herpetologická pozorování v oblasti západních Krkonoš v letech 1980–2003

*Herpetological observations in the western Krkonoše Mts.
in 1980–2003*

Petr Zmítka

Rybalkova 937, 551 01 Jaroměř

V následujícím přehledu jsou uvedeny údaje dosud nezveřejněné a dále ty, které jsem publikoval již v Atlasu rozšíření plazů České republiky (MIKÁTOVÁ et al. 2001).

Obojživelníci (*Amphibia*)

Mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*)

24. 7. 1996, Rokytnice n. Jiz. (osada Havírna), nález 1 ex.

Čolek horský (*Triturus alpestris*)

10. 7. 1980, Rokytnice n. Jiz., Horní Rokytno (koupaliště za fotbalovým hřištěm), nález 1 samce

23. 7. 1998, Roprachtice (rybníček ve vsi), nález několika larev

24. 7. 1998, Harrachov (tůňka u Mumlavského vodopádu), nález 1 larvy

24. 7. 1998, Harrachov, Nový Svět (nádrž v autokempu), nález 1 samice

15. 6. 2003, Rokytnice n. Jiz. (koupaliště nad náměstím), nález 50 ex.

Skokan hnědý (*Rana temporaria*)

15. 6. 1996, Rokytnice n. Jiz., Horní Rokytno (koupaliště za fotbalovým hřištěm), nález pulců

20. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz., Horní Rokytno (louky nad Huťským potokem), nález 2 ex.

23. 7. 1998, Roprachtice (rybníček ve vsi), nález 2 juv. ex.

24. 7. 1998, Harrachov (tůňky u Mumlavy), nálezy pulců

24. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz., Františkov (požární nádrž), nález 1 ex. a larev

Plazi (*Reptilia*)

Ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*)

22. 7. 1996, Rokytnice n. Jiz., Horní Rokytno (stráně nad Huťským potokem), nález 2 ex.

Ještěrka obecná (*Lacerta agilis*)

26. 7. 1996, Rokytnice n. Jiz. (stráž u Huťské boudy), nález 1 ex.

21. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz. (Dvoračky), nález 2 ex.

24. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz. (Františkov), nález 2 ex.

25. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz. (u Světlanky), nález 3 ex.

Slepýš křehký (*Anguis fragilis*)

20. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz., Horní Rokytno (louky u Huťského potoka), nález 3 ex.

22. 7. 1998, Rokytnice n. Jiz. (Františkov), nález 2 ex.

24. 7. 1998, Harrachov (cesta k Mumlavskému vodopádu), nález 1 přejetého ex.

24. 7. 1998, Harrachov, (Nový Svět), nález 1 přejetého ex.

Zmije obecná (*Vipera berus*)

26. 7. 1996, Rokytnice n. Jiz. (paseka S od Huťského vodopádu), nález 1 ex.

Literatura

MIKÁTOVÁ B., VLAŠÍN M. & ZAVADIL V. (eds.) 2001: Atlas rozšíření plazů v České republice. AOPK ČR, Brno & Praha.

Pozorování dalších obratlovců v oblasti Krkonoš v roce 2003
Observations of other vertebrates in the Krkonoše Mts. in 2003

(Vysvětlivky: M – samec, F – samice; ex. – exemplář(e), ad. – adultní, juv. – juvenilní)

Kruhoústí (Cyclostomata)

Mihule potoční (*Lampetra planeri*)

20. V. – Poniklá (ř. Jizera), 3 ex. (M. Pokorný)

Ryby (Osteichthyes)

Pstruh obecný (*Salmo trutta*)

26. IV. – p. Jilemka, výskyt po celé délce toku od rybníka Zákřežník (Martinice) až po soutok s Jizerkou (Jilemnice: Hrabačov) (M. Pokorný)

Lipán podhorní (*Thymallus thymallus*)

20. IX. – ř. Čistá, výskyt po celé délce toku od obce Čistá až po soutok s Labem (Hostinné) (M. Pokorný)

25. XI. – ř. Oleška, výskyt po celé délce toku od osady Sutice až po soutok s Jizerou (Semily) (M. Pokorný)

27. XI. – Semily (ř. Jizera v parku), výskyt (M. Pokorný)

27. XI. – ř. Oleška (Frimlův jez, u odbočky na Stružinec), hojný výskyt (M. Pokorný)

Střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*)

12. V. – Libštát (ř. Oleška), asi 50 ex. (M. Pokorný)

20. V. – Poniklá (ř. Jizera), 20 ex. (M. Pokorný)

27. XI. – ř. Oleška (Frimlův jez, odbočka na Stružinec), hojný výskyt (M. Pokorný)

Jelec flouš (*Leuciscus cephalus*)

27. XI. – Semily (ř. Jizera v parku), 20 ex. (M. Pokorný)

Plotice obecná (*Rutilus rutilus*)

12. V. – Libštát (ř. Oleška), 30 ex. (M. Pokorný)

27. XI. – Semily (ř. Jizera v parku), 30 ex. (M. Pokorný)

Perlín ostrobřichý (*Scardinius erythrophthalmus*)

27. XI. – Semily (ř. Jizera v parku), 30 ex. (M. Pokorný)

Mřenka mramorovaná (*Noemacheilus barbatulus*)

26. IV. – Martinice (p. Jilemka pod rybníkem Zákřežník), 20 ex. (M. Pokorný)

26. IV. – Jilemnice (p. Jilemka u obchodu Norma), 20–30 ex. (M. Pokorný)

26. IV. – p. Jilemka, výskyt po celé délce toku (M. Pokorný)

Vranka obecná (*Cottus gobio*)

26. IV. – Jilemnice (Hrabačov: p. Jilemka), 4 ex. (M. Pokorný)

12. V. – Libštát (ř. Oleška), 2 ex. (M. Pokorný)

13. V. – Dolní Sytová (ř. Jizera), 2 ex. (M. Pokorný)

2003 – ř. Jizerka, výskyt po celé délce toku od továrny SEBA (Vítkovice v Krkonoších) až po soutok s Jizerou (Horní Sytová: Arnoštov) (M. Pokorný)

Obojživelníci (Amphibia)

Čolek horský (*Triturus alpestris*)

28. VI. – Úpské rašeliniště (zač. povalového chodníku), 1 ex. (J. Flousek)

Plazi (Reptilia)

Ještěrka obecná (*Lacerta agilis*)

Doplňk:

7. a 20. IX. 2001 – Hostinné (LDN, zídka u márnice), 1 ad. F (P. Miles)

Ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*)

22. VI. – Zlaté návrší (nad býv. Jestřábími Bd.), 1 ex. (J. Flousek)

3. XII. – Pilníkov (slévárna), min. 20 ztuhlých ex. pod panelem (M. Mareček)

Užovka obojková (*Natrix natrix*)

22. VI. – Jilemnice (Hrabačov: břeh nádrže ČOV), 1 ex. (M. Jakoubek)

Užovka hladká (*Coronella austriaca*)

zač. VII. – Jilemnice (Hrabačov: hájenka), chycen 1 ex. u zídky na zahradě (J. Dvořák)

Doplňk:

20. IX. 2001 – Hostinné (LDN, zídka u márnice), chycen asi 18 cm dlouhý ex. (P. Miles)

Savci (Mammalia)**Rejsek obecný (*Sorex araneus*)**

2.– 4. IX. – Rokytnice n. Jiz. (údolí potoka nad IS KRNAP), chyceno 5 ex. (A. Charvátová, V. Vohralík)

Krtek obecný (*Talpa europaea*)

3. VIII. – Trutnov (Poříčí), 1 zlatožlutě zbarvený ex. nalezen mrtvý na zahradě (M. Kotrbanec) *Dokladové foto viz 3. strana obálky.*

Netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*)

30. VI. – Hostinné (sídlíště), asi 15 ex. chyceno při výletu ze škvír pod střechem panelového domu, vše FF s délkou antibrachia asi 30 mm (leg. M. Lejdar, det. P. Miles)

Norek americký (*Lutreola vison*)

27. II. – Jilemnice (Hrabačov: ř. Jizerka u ČOV), stopy a trus (M. Jakoubek)

28. IX. – Trutnov (ryb. Dolce, u myslivecké chaty), 1 ex. (V. Cerman)

27. XI. – Hostinné (soutok Labe a Čisté), 1 černě zbarvený ex. (P. Miles)

Vydra říční (*Lutra lutra*)

27. II. – Jilemnice (Hrabačov: ř. Jizerka u nádrže ČOV), stopy 1 ex. na břehu a na ledových krách ve vodě (M. Jakoubek)
Pořížena fotodokumentace.

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*)

2003 – Horní Staré Buky, uloveny 3 ex. (1 ad., 2 juv.), později pozorován ještě 1 ex. (V. Cerman)

Norník rudý (*Clethrionomys glareolus*)

2.– 4. IX. – Rokytnice n. Jiz. (údolí potoka nad IS KRNAP), chyceno 10 ex. (A. Charvátová, V. Vohralík)

Ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*)

27. XI. – Hostinné (soutok Labe a Čisté), 1 plovoucí ex. (P. Miles)

Myšice lesní (*Apodemus flavicollis*)

2.– 4. IX. – Rokytnice n. Jiz. (údolí potoka nad IS KRNAP), chyceno 14 ex. (A. Charvátová, V. Vohralík)

(Sestavil: Jiří Flousek, Správa KRNAP, 543 11 Vrchlabí)

Krotcí ptáci**Petr Miles**

Tam, kde se ptákům neubližuje, tito ztrácejí svoji přirozenou plachost. Přesto však důvěřivost některých z nich je udivující.

Dne 12. a 15. V. 2003 jsem při rybaření v Dolcích u Trutnova pozoroval párek pěnkav, které sbíraly potravu (zbytky návnad na ryby – drobký z rohlíků, chleba a těsta) těsně u nohou rybářů. Zvláště sameček se vůbec nebál a při fotografování vydržel na vzdálenost půl metru od objektivu fotoaparátu. Samička byla poněkud opatrnější a odlétala při přiblížení se asi na 1,5 m. Zvláště u samečka pěnkavy bylo možno dobře pozorovat, že uvedené drobký rostlinné potravý sbírá v takové intenzitě a množství, že o nějaký sběr hmyzu již patrně neměl zájem. Bylo by zajímavé zjistit, zda uvedenými těstovinami krmí i svá mláďata. Do vzdálenosti 1,5–2 m přilétali k rybářům i 2 vrabci polní.

Ještě otrlejšího přítele rybářů jsem pozoroval 17. V. 2003 u malého rybníka u Labe v Hostinném. Když jsem se posadil na břeh k vodě, zaslechl jsem výstražné zasyčení. Byla to samička kachny divoké sedící na hnízdě s vejci asi 1 m ode mne. Hnízdo bylo obklopeno větvičkami upevněnými zde rybáři, aby bylo lépe chráněné. Při pokusu vyfotografovat ji se kachna jen načepýřila, zahrozila zasyčením a naznačila útok zobákem, ale z hnízda neslezla. Bylo se jí možno i přímo dotknout.

V mých vzpomínkách ožívají příběhy i o jiných druzích krotkých ptáků. Byly to vzácné pěvušky podhorní (*Prunella collaris*) na vrcholu Sněžky, které se zde živily také různými drobký po turistech a často od návštěvníků odbíhaly či vyletovaly přímo zpod jejich nohou. Při úspěšném odchytu pěvušek do sklopek a kroužkování jsem používal jako návnadu kousek sýra.

Ze svých studentských let se pamatuji na kroužkování racků chechtavých v Praze, které prováděl ve velkém měřítku tehdejší dlouholetý vedoucí Kroužkovací stanice, ing. Ota Kadlec. Odchyt prováděl tak, že se na nábřeží Vltavy u Mánesa schoval u zábradlí za sloupek, na který položil jako návnadu kus rohlíku a přilétnuvšího racka chytil obratně s roztaženými pažemi do obou rukou. Při této činnosti míval i dost přihlížejících. Ing. Kadlec byl neobyčejně drobné postavy a to mu jeho činnost usnadňovalo, neboť se za sloupek zábradlí mohl dobře ukrýt. Jednou však narazil. Objevil ho tam jakýsi hromotluk, který byl ochráncem zvířat. Popadl ing. Kadlece za límec, vyzvedl ho do výše a s nadávkami „Ty darebáku, ty lumpe, necháš ty ptáky na pokoji!“ jím začal zle cloumat. Nepustil jej vůbec ke slovu a trvalo nějakou chvíli, než se vše vysvětlilo.

Zpravodaj Oblastní ornitologické sekce při správě KRNAP ve Vrchlabí, ve kterém jsou publikovány původní ornitologické práce a sdělení z širší oblasti Krkonoš. Obsahuje zprávy z činnosti ornitologické sekce, každoroční přehledy významnějších ornitologických pozorování, počty okroužkovaných ptáků a stručná vyhodnocení řešených úkolů z oboru ornitologie.

Dále publikuje přehledy pozorování a krátká sdělení, týkající se ostatních skupin obratlovců.

Příspěvky jsou publikovány česky, s německými nebo anglickými souhrny.

Pokyny pro autory

Rukopis pište strojem nebo počítačem (MS Word) po jedné straně papíru formátu A4. Příspěvek musí obsahovat název článku, jméno a adresu autora(-ů) a v případě rozsáhlejšího příspěvku by měl být členěn na abstrakt, úvod, metodiku příp. charakteristiku území, výsledky, diskusi, závěr, seznam použité literatury a obsáhlejší souhrn pro překlad do němčiny či angličtiny.

Literární citace uvádějte tímto způsobem: příjmení autora a křestní jméno (ve zkratce), rok vydání, název článku, název časopisu, ročník a strany. U knih i místo vydání.

Příklad:

MAŘAN J. 1946: Kulík hnědý, *Charadrius morinellus* L., v Krkonoších.

Sylvia 8: 49.

OBHLÍDAL F. 1977: Ornitologická příručka. *SZN Praha*.

Kresby, grafy a tabulky vyhotovte na zvláštním bílém papíře a označte jejich umístění v textu. Každý obrázek doplňte popisem. K příspěvku je možno dodat kvalitní a kontrastní fotografie na lesklém papíře, nejlépe formátu 9x13 cm.

Redakce si vymíňuje právo provést drobné formální úpravy textu.

Vedoucí redaktor: Jiří Flousek
Správa KRNAP, Dobrovského 3,
543 11 Vrchlabí
tel. 499 456 212, fax 499 422 095
e-mail: jflousek@kmap.cz

Redakční rada: Jaroslav Fišera
Jan Grúz
Ladislav Hlavatý
Miloš Mareček
Jan Materna
Petr Miles
Dušan Vodnárek

Vydala: Správa KRNAP Vrchlabí, 2004
Technická redaktorka: Jana Marková
Obálka: akad. mal. Renata Oppeltová
Sazba, tisk: IDEADESIGN studio s.r.o., Hradec Králové
Počet výtisků: 150
Vychází jedenkrát ročně
Neprodejně
Tištěno na recyklovaném papíru

ISBN: 80-86418-35-9

© Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí

Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*) – mladý pták, úplný albín, byl vyveden z hnízda v Horních Lysečínách dne 4. 6. 2003. (Foto Radomír Vaněk)

Krtek evropský (*Talpa europaea*) – zlatožlutě zbarvený exemplář byl nalezen v Trutnově dne 3. 8. 2003. (Foto Miloš Kotrbánek)

Biosférická rezervace Krkonoše/Karkonosze

